

**Už daroj i akcinė bendrovė
«GJ Magma»**

**Ukmergės rajono Rizgonių smėlio ir žvyro telkinio dalies
žemės gelmių naudojimo plano strateginio pasekmių
aplinkai vertinimo
atrankos dokumentas**

Planavimo organizatorius UAB „Rizgony“

**Dokumentą parengė konsultantas
UAB „GJ Magma“**

Uždaroji Akcinė Bendrovė
<< G J M a g m a >>

**UKMERGĖS RAJONO RIZGONIŲ SMĖLIO IR ŽVYRO TELKINIO
IŠTEKLIŲ DALIES ŽEMĖS GELMIŲ NAUDOJIMO
ATRANKOS DOKUMENTAS**

Dokumento rengėjai:

arch. Nijolė Bareikienė

Įmonės vadovas

mag. Jaunius Juozapavičius

TURINYΣ

ĮVADAS	4
1. INFORMACIJA APIE PLANŪ IR PROGRAMŪ RENGIMO ORGANIZATORIU.....	6
2. INFORMACIJA APIE PLANĄ	6
2.1. Rengiamo plato pavadinimas	6
2.2. Plano pagrindiniai tikslai	6
2.3. Plano sasaja su kitais planais ar programomis	8
2.4. Plano alternatyvų aprašymas.....	18
3. INFORMACIJA APIE NUMATOMĄ PLANO ĮGYVENDINIMO VIETĄ	19
3.1. Informacija apie numatomas alternatyvias plato įgyvendinimo vietas.....	19
3.2. Informacija apie plato įgyvendinimo vietą	19
3.2.1. Teritorijos apsaugos statusas.....	20
3.2.2. Teritorijoje randamos saugomos gyvūnų ar augalų rūšys ir/ar natūralios buveinės, kitos saugotinos gamtinės ar kultūros paveldo vertybės	20
3.2.3. Plano įgyvendinimo salygojamas teritorijos aplinkos kokybės normų viršijimas	24
3.2.4. Teritorijos jautrumas ir vertingumas aplinkos apsaugos požiūriu.....	27
4. PLANO ĮGYVENDINIMO PASEKMIŲ APLINKAI REIKŠMINGUMO ĮVERTINIMAS	29
5. INFORMACIJA APIE PRIEMONES, NUMATYTAS NEIGIAMŪ PASEKMIŲ APLINKAI PREVENCIJAI VYKDYTI, PASEKMĖMS MAŽINTI AR KOMPENSUOTI	31
6. INFORMACIJA APIE GALIMĄ VISUOMENĖS NEPASITENKINIMĄ PLANU	31
7. PLANO RENGIMO ORGANIZATORIAUS PRELIMINARUS SPRENDIMAS, AR ŠIAM PLANUI TURĖS BŪTI ATLIEKAMAS STRATEGINIS PASEKMIŲ APLINKAI VERTINIMAS	32
T E K S T I N I A I P R I E D A I	33
1.1 priedas. UAB „Rizgony“ suteiktas igaliojimas UAB „GJ Magma“ įmonės atstovavimui	34
1.2 priedas. UAB „Magma“ suteiktas igaliojimas architektai Nijolei Bareikienei	35
3 priedas. Aplinkos apsaugos agentūros 2021-06-08 d. priimta atrankos išvada Nr. (30.2)-A4E-7034	38
4 priedas. Lietuvos geologijos tarnybos prie AM 2021-11-10 d. išduotas leidimas Nr. KN-21-44.....	47
5 priedas. Kadastro žemėlapio ištrauka, M 1:10 000	54
6 priedas. Nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų banko išrašai ir sklypų planai.....	54
7 priedas. Sutikimai dėl PO funkcijų perdavimo	76
8 priedas. Lietuvos geologijos tarnybos prie AM 2023-08-17 sprendimas Nr. 1-359	79
9 priedas. Atsakingų institucijų išduotos teritorijų planavimo sąlygos	81
10 priedas. Naudojimo plano planavimo darbų programa	94
11 priedas. Išrašas 2021-02-18 d. Nr. SRIS-2021-14844942 iš saugomų rūšių informacinių sistemos	96

BRĒŽINIAI

1. Ukmergės rajono Rizgonių smėlio ir žvyro telkinio išteklių dalies žemės gelmių naudojimo planas. Planuojamos teritorijos situacijos planas. M 1:5 000.

IVADAS

Pagal LR 2014 m. gruodžio 23 d. vyriausybės nutarimo Nr. 1467 „DĖL PLANŲ IR PROGRAMŲ STRATEGINIO PASEKMIŲ APLINKAI VERTINIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ pakeitimo nuostatas, rengiant planus ir programas, kurie skirti pramonės, energetikos, transporto, telekomunikacijų, turizmo, žemės ūkio, miškų ūkio, žuvinininkystės, vandens ūkio plėtrai, atliekų tvarkymui, teritorijoms planuoti, kurie nustato ūkinės veiklos, išskirtos iš Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 1 ar 2 priedus, vystymo pagrindus ir kurie rengiami 10 kv. kilometrų ar mažesniam plotui, reikalinga atlikti strateginį pasekmių aplinkai vertinimą. Šiuo atveju, pagal pastarajį vyriausybės nutarimą, rengiant išteklių naudojimo planą ir nustatant žemės sklypų pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį, atliekama strateginio poveikio aplinkai vertinimo (toliau SPAV) atranka.

Planuoamoje teritorijoje ketinama sudaryti sąlygas racionaliam žemės gelmių išteklių naudojimui žemės sklypuose kad. Nr. 8182/0007:155, 8182/0007:184, 8182/0007:181, 8182/0007:203, 8182/0007:208, 8182/0007:135, 8182/0007:134 ir dviejose valstybei priklausančiuose žemės plotuose, kuriuose nėra suformuotų žemės sklypų, bet atliktos atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo procedūros siekiant išplėsti išteklių gavybą Ukmergės rajono Rizgonių smėlio ir smėlio ir žvyro telkinyje; nustatyti žemės sklypų kad. Nr. 8182/0007:155, 8182/0007:184, 8182/0007:181, 8182/0007:203 ir dviejų valstybei priklausančių žemės plotų naudojimo, tvarkymo, apsaugos priemones ir sąlygas; suformuoti žemės sklypus valstybei priklausančiuose žemės plotuose dėl kurių Aplinkos apsaugos agentūra 2021-06-08 d. priėmė atrankos išvadą Nr. (30.2)-A4E-7034 ir patenkančiuose į detalai išžvalgyto Rizgonių smėlio ir smėlio ir žvyro telkinio dalį. Suformuotiems žemės sklypams kasybos laikotarpiui nustatyti pagrindinę naudojimo paskirtį kitą, būdą – naudingų iškasenų teritorijos; sujungti žemės sklypus kad. Nr. 8182/0007:184, 8182/0007:181, 8182/0007:203 į vieną ir nustatyti kasybos laikotarpiui pagrindinę naudojimo paskirtį kitą, būdą – naudingų iškasenų teritorijos; pakeisti žemės sklypui kad. Nr. 8182/0007:155 pagrindinę naudojimo paskirtį kasybos laikotarpiui į kitą, būdą į naudingų iškasenų teritorijos; jvertinti galimybes integravoti išeksploatuoto karjero teritoriją į gamtinę aplinką, numatant racionaliausią pažeisto ploto rekultivacijos būdą bei planuojamos teritorijos tvarkymo režimo sprendinius atlikus rekultivaciją; suprojektuoti kasybos sklypo plėtrą nuo esamo UAB „Rizgonys“ skirto kasybos sklypo, numatant racionalų žemės gelmių išteklių eksplotatavimą be eksplotacinių nuostolių besiribuojančiuose žemės sklypuose. Žemės gelmių išteklių eksplotatavimą suprojektuoti ir žemės sklypų kad. Nr. 8182/0007:208, 8182/0007:135, 8182/0007:134 dalyse, kuriuose bus suprojektuotas kasybos sklypo plėtros plotas.

Naudingų išteklių gavyba bus vykdoma tik Lietuvos geologijos tarnybos skirtame kasybos sklype, kuriamo detalai išžvalgyti ir patvirtinti ištekliai. Naudingų iškasenų gavyba bus galima tiktai pagal parengtą ir nustatyta tvarka suderintą bei Lietuvos geologijos tarnybos patvirtintą telkinio naudojimo planą, kurio metu ir bus pakeista pagrindinė žemės sklypų naudojimo paskirtis. Išteklių gavyba bus projektuojama laikantis atsakingų institucijų išduotų planavimo sąlygų (9 priedas). Naudojimo plano rengimo sprendinių konkretizavimo etapo metu bus jvertinta galimybė integravoti išeksploatuoto karjero teritoriją į gamtinę aplinką, numatant racionaliausią pažeisto ploto rekultivacijos būdą bei planuojamos teritorijos tvarkymo režimo sprendinius atlikus rekultivaciją.

Rizgonių smėlio ir smėlio ir žvyro telkinio naujo ploto detalai išžvalgyti ištekliai apskaičiuoti 2020 m. rugsėjo 18 d. būkli bendrame 10,08 ha plote ir aprobuoti 2020 m. spalio 16 d. Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus įsakymu Nr. 1-368. Detalai išžvalgyti spėjamai vertingi (331) smėlio ir žvyro ištekliai 10,08 ha plote sudaro apie 625 tūkst. m³. Natūralios telkinio naudingosios iškasenos tenkina LST 1331:2015 lt standarto reikalavimus ir yra tinkama automobilių kelių dangoms įrengti ir remontuoti (4 priedas). Dalį žemės sklype kad. Nr. 8182/7:203 detalai išžvalgyto ploto (4234 m²) užima mažasis karjeras, todėl smėlio ir žvyro ištekliai šiame plote išžvalgyti žemiau mažojo karjero kontūro. UAB „Rizgonys“ detalai išžvalgytus išteklius po mažuoju karjeru galés eksplotatuoti ūkininkui rekultivavus pažeistą plotą ir Aplinkos apsaugos departamento išregistruvus mažąjį karjerą.

Taip pat planuojama ūkinė veikla patenka į 1992 m. detalai išžvalgytų ir perskaičiuotų bei 1993 m.

kovo 1 d. VIK protokolu Nr. 3(28) patvirtintų Rizgonių smėlio ir žvyro ir smėlio išteklių ploto. Bendrame planuojamame kasybos darbų pločė (10,97 ha) smėlio ir žvyro išteklių yra apie 680 tūkst. m³. Planuojant metinę gavybos apimtį po 140 tūkst. m³ (su pakrovimo – transportavimo nuostoliais) karjeras planuojamose kasybos kontūrų ribose egzistuos apie 4 metus.

Planuojama teritorija betarpiskai susijungia su Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos 2013 m. liepos 26 d. leidimu Nr. 26p-13 UAB „Rizgonys“ skirto kasybos sklypo dalimi. UAB „Rizgonys“ ūkinę veiklą Rizgonių telkinyje vykdo nuo 1993 m., iš iškasto smėlio ir žvyro ir smėlio frakcionavimo ir sodrinimo būdais gamina inertinių medžiagų užpildus ir mišinius kelių tiesimui ir betonams. Rizgonių telkinio naujo ploto detali žvalgyba atlikta įmonės lėšomis, išžvalgytas plotas išsidėstęs to paties fliuvioglacialinių nuogulų paplitimo masyve, kurio išteklius jau daugelį metų eksploatuoja UAB „Rizgonys“. Aplinkos apsaugos agentūrai buvo pateikta informacija atrankai dėl poveikio aplinkai vertinimo planuojant praplėsti naudojamą Rizgonių telkinio smėlio ir žvyro telkinį į naujus plotus. Ši institucija priėmė atrankos išvadą, kad išteklių gavybos planuojamuose praplėsti Rizgonių smėlio ir žvyro telkinio naujuose plotuose poveikio aplinkai vertinimas neprivalomas (3 priedas). Apie atrankos išvadas buvo informuota visuomenė teisė aktų nustatyta tvarka.

Sanitarinė apsaugos zona (toliau SAZ) aplink karjerus nėra nustatoma. Jos nustatomos pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004-08-19 d. įsakymu Nr. V-586 patvirtintas sanitarinių apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisykles ir 2011 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. V-360 patvirtintą jų pakeitimą. Šių taisyklių bendrosios dalies 4.11 punktas aiškiai apibrėžia SAZ sąvoką ir objektą, kuriam gali būti nustatomos sanitarinės apsaugos zonas: „SAZ – aplink stacionarų taršos šaltinių arba keletą šaltinių, taip pat šalia kelių esanti teritorija, kurioje dėl galimo neigiamo poveikio žmonių sveikatai galioja nustatytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos“. Projektuojamame Rizgonių smėlio ir žvyro telkinyje nebus stacionarių taršos šaltinių. Jei nebus stacionarių taršos šaltinių, tai ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004-08-19 d. įsakymu Nr. V-586 patvirtintos sanitarinių apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklės netaikytinos, nes nėra šaltinio nuo kurio būtų galima nustatinėti SAZ. **Taigi sanitarinė apsaugos zona nėra nustatoma.**

Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo atrankos dokumente pateikiama informacija apie rengiamą planą, teritorijas, kurioms plano įgyvendinimas gali turėti pasekmių, apie galimą plano įgyvendinimo pasekmių aplinkai reikšmingumą. Dokumentas sudarytas remiantis geologinės žvalgybos duomenimis, anksčiau parengta informacija dėl poveikio aplinkai privalomo vertinimo planuojant pradėti naudoti Ukmergės rajono Rizgonių smėlio ir žvyro telkinio naują plotą. Plano ar programos įgyvendinimo pasekmių aplinkai reikšmingumo lentele. Pildant minėtą lentelę, surašomos plano sprendinių grupės ir sutartiniai ženklais pažymima ar tikėtinos kiekvienos sprendinių grupės įgyvendinimo reikšmingos pasekmės atskiriems aplinkos komponentams. Dėl plano sprendinių grupių įgyvendinimo pasekmių aplinkai reikšmingumo apsisprendžiama, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 27 d. įsakyme Nr. D1-456 „Dėl planų ir programų atrankos dėl strateginio pasekmių aplinkai vertinimo atrankos aprašo patvirtinimo“ 2-ame priede pateiktus reikšmingumo nustatymo kriterijus.

Šiame atrankos dokumente pateikiama informacija ir apie priemones, numatytas neigiamų pasekmių aplinkai prevencijai vykdyti, neigiamoms pasekmėms sumažinti ar kompensuoti bei apie galimą visuomenės nepasitenkinimą planu.

1. INFORMACIJA APIE PLANŪ IR PROGRAMŪ RENGIMO ORGANIZATORIŪ

⇒ *Planavimo organizatorius:* UAB „Rizgonys“, įmonės kodas 156644781, registruota Rizgonys, Upinkų sen., Jonavos r., LT-55495), mob. Nr. +370 349 35695, el. paštas info@rizgonys.lt, interneto svetainė <https://www.rizgonys.lt/>, generalinis direktorius Artūras Pempė

⇒ *Planavimo užsakovas:* UAB „Rizgonys“ (1 tekstinis priedas).

⇒ *Planavimo dokumentų rengėjas:* UAB „GJ Magma“, Vaidevučio g. 18, Vilnius, LT-08402, www.gj magma.lt, tel. (8 5) 231 8178, faks. (8 5) 278 4455, el. paštas gj magma@gmail.com. Įmonės kodas 121428749, PVM mok. kodas LT214287414, leidimo užsiimti žemės gelmių (geologiniu) tyrimu Nr. 82. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre. UAB „Rizgonys“ suteiktas įgaliojimas UAB „GJ Magma“ atstovauti planavimo organizatoriaus teisėmis naudojimo plano rengimo metu, pateikiamas 1 tekstiniame priede. SPAV dokumentų rengėjai: architektė Nijolė Bareikienė, el. paštas: nijole.bareikiene@gmail.com.

2. INFORMACIJA APIE PLANĄ

2.1. Rengiamo plano pavadinimas

Ukmergės rajono Rizgonių smėlio ir smėlio ir žvyro telkinio išteklių dalies žemės gelmių naudojimo planas

2.2. Plano pagrindiniai tikslai

Suprojektuoti racionalų ir saugų žemės gelmių išteklių iškasimą, kasybos metu paveiktų plotų rekultivavimą, suderinti fizinių ir juridinių asmenų, savivaldybių bei valstybės interesus dėl teritorijos naudojimo ir veiklos plėtojimo joje sąlygų (8-10 tekstiniai priedas).

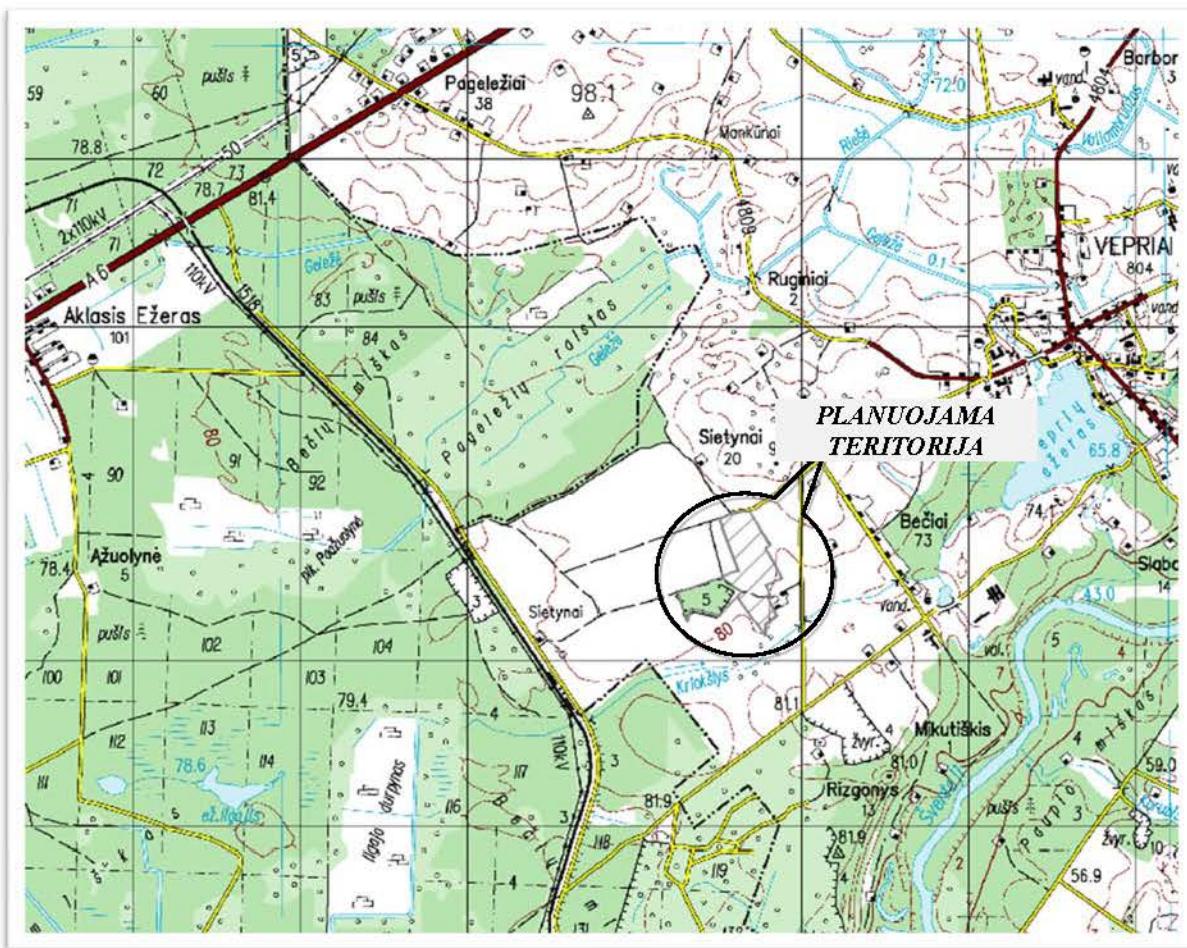
Naudojimo plano rengimo pagrindas:

- 1) sudaryti sąlygas racionaliam žemės gelmių išteklių naudojimui žemės sklypuose kad. Nr. 8182/0007:155, 8182/0007:184, 8182/0007:181, 8182/0007:203, 8182/0007:208, 8182/0007:135, 8182/0007:134 ir dviejuose valstybei priklausančiuose žemės plotuose, kuriuose nėra suformuotų žemės sklypų, bet atliktos atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo procedūros siekiant išplėsti išteklių gavybą Ukmergės rajono Rizgonių smėlio ir smėlio ir žvyro telkinyje;
- 2) nustatyti žemės sklypų kad. Nr. 8182/0007:155, 8182/0007:184, 8182/0007:181, 8182/0007:203 ir dviejų valstybei priklausančių žemės plotų naudojimo, tvarkymo, apsaugos priemones ir sąlygas;
- 3) suformuoti žemės sklypus valstybei priklausančiuose žemės plotuose dėl kurių Aplinkos apsaugos agentūra 2021-06-08 d. priėmė atrankos išvadą Nr. (30.2)-A4E-7034 ir patenkančiuose į detalai išzvalgyto Rizgonių smėlio ir smėlio ir žvyro telkinio dalį. Suformuotiems žemės sklypams kasybos laikotarpiui nustatyti pagrindinę naudojimo paskirtį kitą, būdą – naudingųjų iškasenų teritorijos;
- 4) sujungti žemės sklypus kad. Nr. 8182/0007:184, 8182/0007:181, 8182/0007:203 į vieną ir nustatyti kasybos laikotarpiui pagrindinę naudojimo paskirtį kitą, būdą – naudingųjų iškasenų teritorijos;
- 5) pakeisti žemės sklypui kad. Nr. 8182/0007:155 pagrindinę naudojimo paskirtį kasybos laikotarpiui į kitą, būdą į naudingųjų iškasenų teritorijos;
- 6) įvertinti galimybes integrnuoti išeksploatuoto karjero teritoriją į gamtinę aplinką, numatant racionaliausią pažeisto ploto rekultivacijos būdą bei planuojamos teritorijos tvarkymo režimo sprendinius atlikus rekultivaciją;
- 7) suprojektuoti kasybos sklypo plėtrą nuo esamo UAB „Rizgonys“ skirto kasybos sklypo, numatant racionalų žemės gelmių išteklių eksploatavimą be eksploatacinių nuostolių besiribuojančiuose žemės sklypuose. Žemės gelmių išteklių eksploatavimą suprojektuoti ir žemės sklypų kad. Nr. 8182/0007:208, 8182/0007:135, 8182/0007:134 dalyse, kuriuose bus suprojektuotas kasybos sklypo plėtros plotas.
- 8) įvertinti telkinio geologinę sandarą, hidrogeologines savybes, naudingosios iškasenos kokybės charakteristikas, geologinių išteklių kiekį, nulemiantį kasybos technologiją;

- 9) išnagrinėti kasybos sąlygas, apskaičiuoti išgaunamuosius išteklius;
- 10) apskaičiuoti karjero našumą, darbo režimą, karjero mechanizmus;
- 11) suprojektuoti kasybos darbų sistemą;
- 12) suprojektuoti karjero eksploatacijos eiga;
- 13) numatyti karjero vidaus kelius;
- 14) mustatyti reikalavimus kasybos darbų saugiam vykdymui;
- 15) numatyti rekultivacijos darbų atlikimo tvarką, technologiją ir atlikimo terminus;
- 16) apibūdinti kasybos ekonominį naudingumą.

Žemės gelmių naudojimo plano rengimo pagrindas: 2023-08-17 d. Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos sprendimas Nr. 1-359.

Visos rengiamo Ukmergės rajono Rizgonių smėlio ir žvyro telkinio išteklių dalies žemės gelmių naudojimo plano procedūros yra atliekamos Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinės sistemoje (TPDRIS), paslaugos numeris: **TPD Nr. S-VT-81-23-680**.

2.1. Apžvalginis planas

2.3. Plano sasaja su kitais planais ar programomis

BENDRIEJI PLANAI, turintys ryšį su planuoja teritorija:

1. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021-09-29 nutarimu Nr. 789, registracijos TPDR Nr. T00087007;
2. Ukmergės rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimas, registracijos TPDR Nr. T00083123, 2019-06-06.

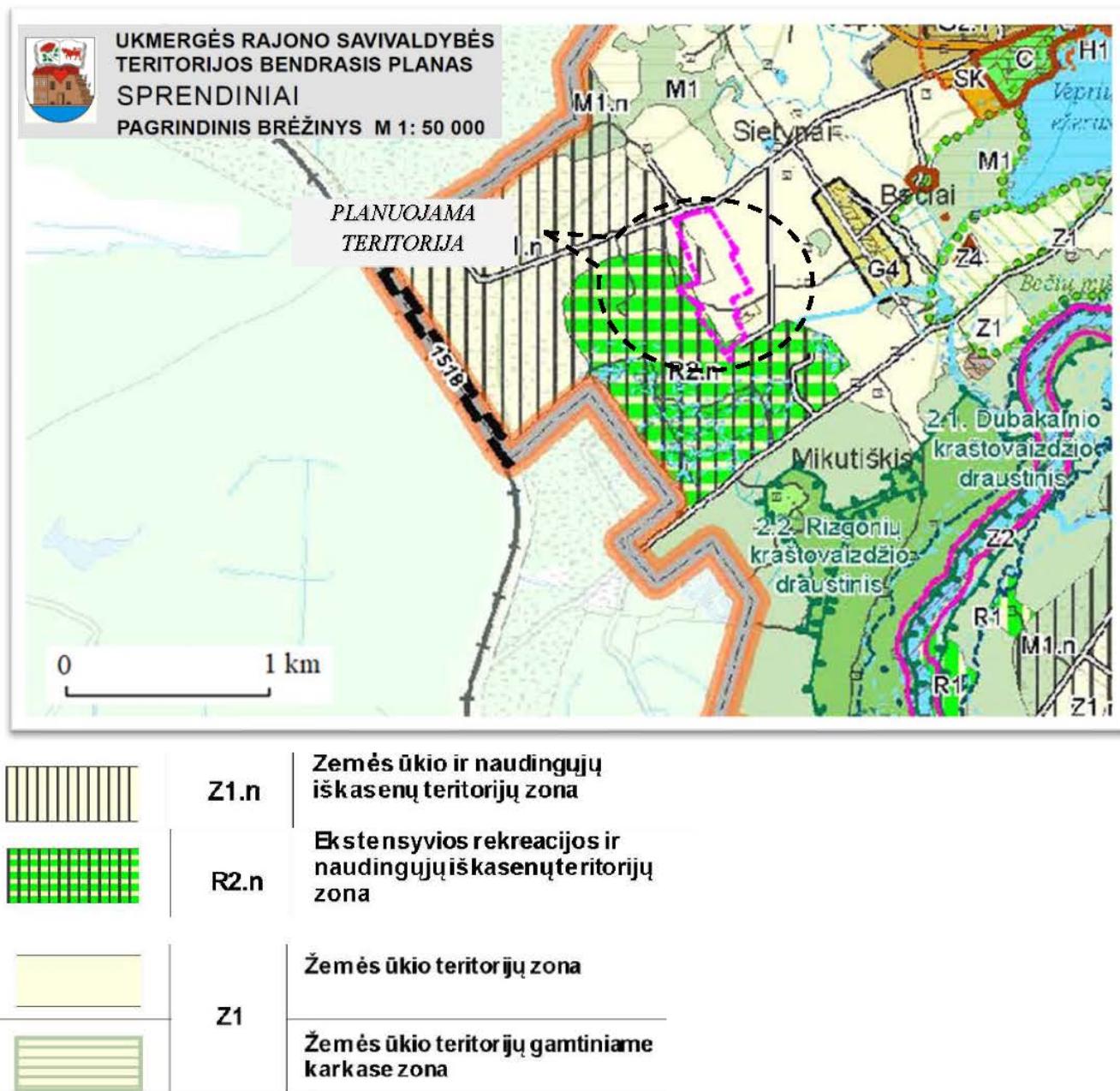
Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021-09-29 nutarimu Nr. 789 aiškinamojo rašto aštuntame skirsnje (Išteklių apsauga ir naudojimas, bioproducinio ūkio vystymas) numatyta:

„459. Siekiant užtikrinti žemės gelmių išteklių naudojimo vystymą, suformuoti priešais sudaryti sąlygas naudoti išžvalgytus žemės gelmių išteklius, taip pat vykdyti naujų išteklių paiešką papildant šiu išteklių kiekį. Pažymėtina, kad žemės gelmių išteklių plotai užima tik apie kelis procentus Lietuvos teritorijos, todėl **še plotai neturėtų būti panaudoti kitoms reikmėms, kurios apribotų galimybę juos naudoti**. Neužstatyti geologinių sąlygų požiūriu išskirtinių teritorijų, kurių savybės tinkamos naudojant žemės gelmes, jų išteklius, ertmes, laukus visuomeniniams poreikiams tenkinti. Tam, remiantis esama geologine informacija, strateginiai žemės gelmių ir jų potencialo naudojimo objektais, atitinkantys valstybės interesus bei prioritetus, perkeliami į žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus. Žemės gelmių ištekliai ir jų potencialas pažymėtas brėžinyje Kompleksinė infrastruktūra ir teritorijų rezervavimas valstybės poreikiams. Urbanizuojamose teritorijose detaliai ar parengtinai išžvalgytus kietujų naudingų iškasenų telkinius, iškaitant ir šiuo metu nenaudojamų naudingų iškasenų rūšių telkinius, apsaugoti nuo užstatymo, kol ištekliai visiškai neišeksploatuoti. Intensyvi urbanizacija, pramonės objektai neplanuotini ir teritorijose, perspektyviose naudingų iškasenų telkinių žvalgymui, t. y. prognoziniuose ir paieškos plotuose ar teritorijose, kurios tinkamos žemės gelmių talpinių savybių, esamų lokalų struktūrų ertmėms panaudoti, giliuosios geoterminės energijos potencialui vystyti. Planuojant urbanizacijos plėtrą, vadovautis naujausiais duomenimis ir dokumentais, saugomais Valstybinėje Geologinės informacijos sistemoje ir Žemės gelmių registre.“

„461. Aprobuotų nenaudojamų žemės gelmių išteklių, išgaunamų atviru kasybos būdu, telkiniuose neplanuoti bei nevykdyti pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir būdo keitimo procedūrų, nebent žemės naudojimo paskirtis ir būdas **keičiamas į naudingų iškasenų teritorijas**.

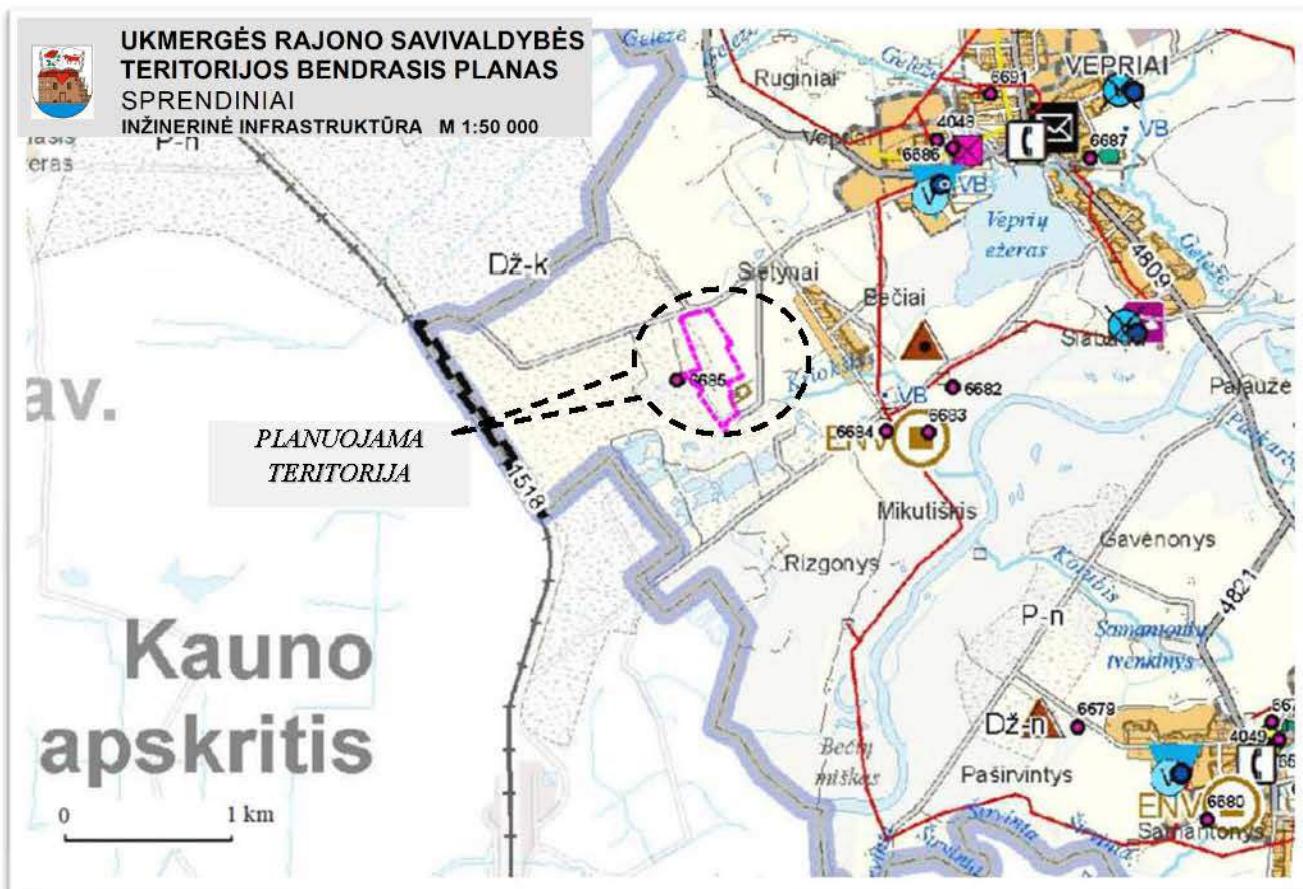
Pagal Ukmergės rajono savivaldybės bendrojo plano keitimo (patvirtintą Ukmergės rajono savivaldybės tarybos 2019 m. sausio 31 d. sprendimu Nr. 7-14) sprendinius, planuoja teritorija patenka į žemės ūkio teritorijų zoną (2.2 pav.), todėl baigtas eksplloatuoti naudingų iškasenų telkinių naujas plotas bus rekultivuotas į pievą (apželdinant žoliniais augalais). Smėlio ir smėlio ir žvyro ištekliai naujame plote detaliai išžvalgyti buvo 2020 m.

Pagal Ukmergės rajono savivaldybės bendrojo plano keitimo pagrindinio brėžinio pastabų 3 punktą ir aiškinamojo rašte išdėstytais naudingų iškasenų teritorijų naudojimo reikalavimus „<...> Lietuvos Respublikos žemės gelmių išteklių registras muolat tikslinamas ir nėra baigtinis (papildomas naujais objektais arba esami objektais yra išbraukiami iš registro), todėl rengiant pagal bendrojo plano nuostatas kitus teritorijų planavimo dokumentus ar schemas, būtina vadovautis naujausia Lietuvos Respublikos žemės gelmių išteklių registro informacija. Bendrojo plano galiojimo laikotarpyje naudingų iškasenų telkiniams, kuriems aprobuoti ištekliai ir jrašyti į Žemės gelmių registrą, jų eksplloatavimas vykdomas atlikus poveikio aplinkai vertinimo procedūras, parengus žemės gelmių naudojimo planus, nekeičiant patvirtintoto bendrojo plano. Rekultivuojant baigtus eksplloatuoti naudingų iškasenų telkinius toliau vadovautis rajono teritorijos bendrajame plane toje vietoje numatyta žemės naudojimo paskirtimi ir reglamentais, įvertinus liekaninį kasybos poveikį aplinkai.“

PASTABOS:

- Naudingų iškasenų telkiniai bendrajame plane numatyti eksploatuoti miškų ūkio ir naudingų iškasenų teritorijų zonose bei žemės ūkio ir naudingų iškasenų teritorijų zonose. Saugomose teritorijose naudingų iškasenų telkiniai naudojami ir tvarkomi vadovaujantis LR Saugomų teritorijų įstatymu.
- Miškų ir naudingų iškasenų teritorijų zonose bei žemės ūkio ir naudingų iškasenų teritorijų zonose naudingų iškasenų telkiniai miško žemėje gali būti eksploatuojami tik įvertinus bei išnagrinėjus jų eksploatavimo atitinkamą LR Miškų įstatyme nustatytomis miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis nuostatomis. Eksploatauamuose naudingų iškasenų telkiniai teritorijoje gali būti statomi su telkiniių eksploatacija susiję statiniai.
- Lietuvos Respublikos žemės gelmių išteklių registratorius nuolat tikslinamas ir néra baigtinis (papildomas naujas objektais arba esami objektai yra išbraukiami iš registro), todėl rengiant pagal bendrojo plano nuostatas kitus teritorijų planavimo dokumentus ar schemas, būtina vadovautis naujausia Lietuvos Respublikos žemės gelmių išteklių registro informacija. Bendrojo plano galiojimo laikotarpyje naudingų iškasenų telkiniai, kuriems aprobuoti ištekliai ir įrašyti į Žemės gelmių registrą, jų eksploatavimas vykdomas atlikus poveikio aplinkai vertinimo procedūras, parengus žemės gelmių naudojimo planus, nekeičiant patvirtinto bendrojo plano. Rekultivuojant baigtais eksploatuoti naudingų iškasenų telkinius toliau vadovautis rajono teritorijos bendrajame plane toje vietoje numatyta žemės naudojimo paskirtimi ir reglamentais, įvertinus liekaninį kasybos poveikį aplinkai.

2.2 pav. Ištrauka iš Ukmergės rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano Pagrindinio brėžinio

Smėlis, žvyras

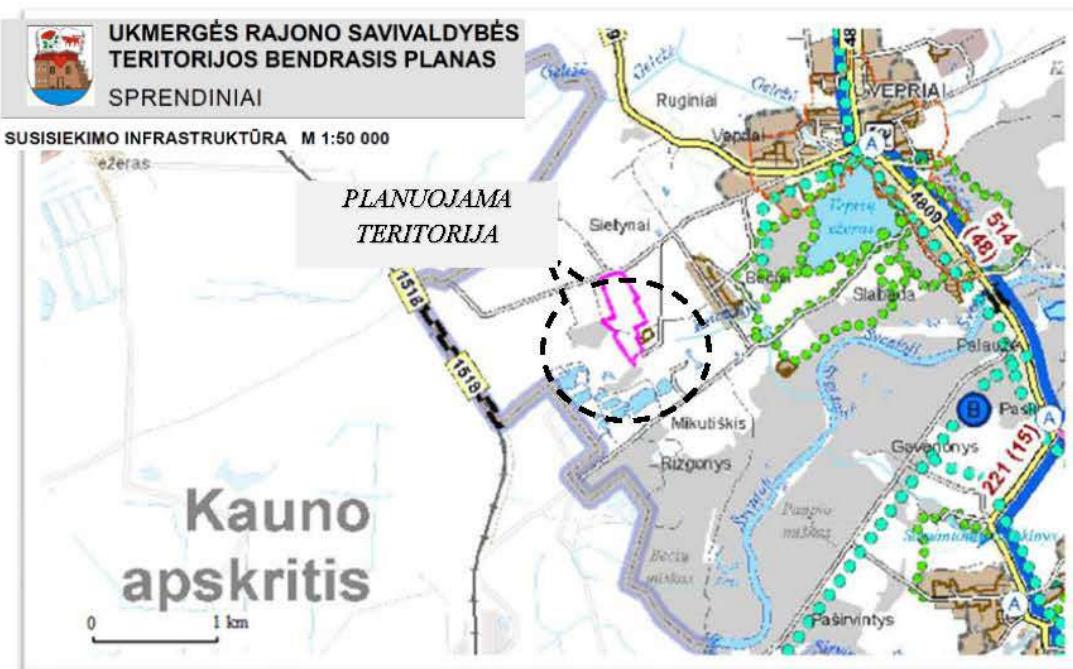
Dž-k / Dž-n - detaliai išžvalgyti (naud. / nenaud.)
Pž-k / Pž-n - parengtinai išžvalgyti (naud. / nenaud.)
P-k / P-n - prognoziniai telkiniai (naud. / nenaud.)

2.3 pav. Ištrauka iš Ukmergės rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano Inžinerinės infrastruktūros brėžinio

Ukmergės rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniuose, Inžinerinės infrastruktūros brėžinyje, planuojamas naudoti Rizgonių smėlio ir žvyro ir smėlio telkinyje inžinerinės infrastruktūros plėtra nesuplanuota (2.3 pav.).

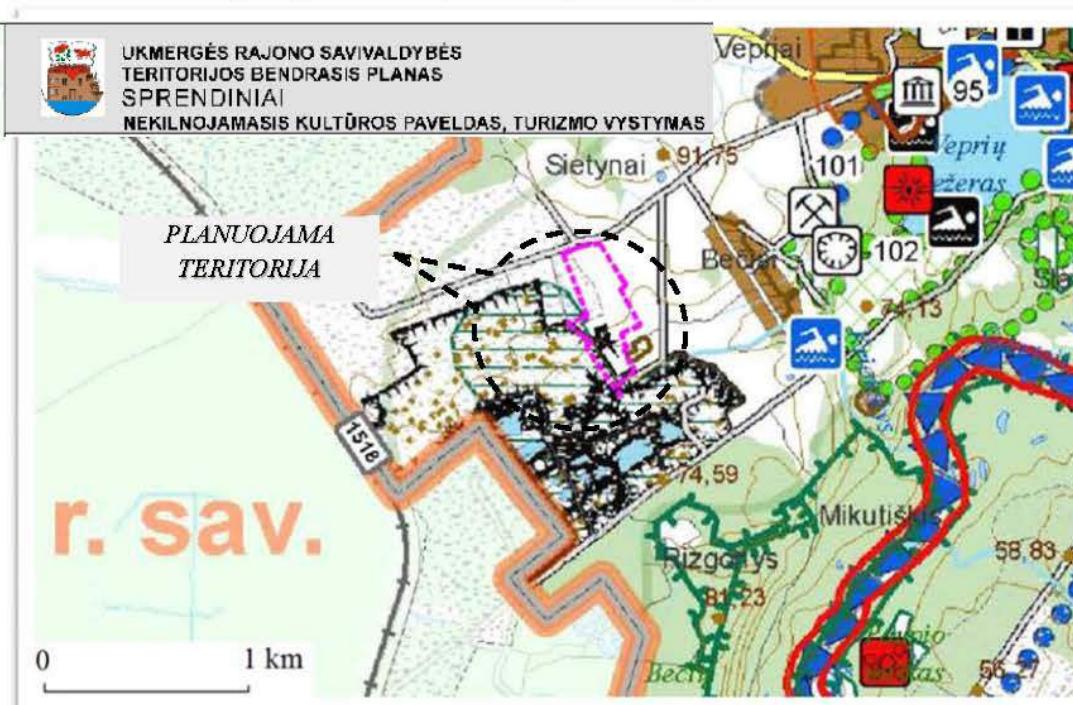
Ukmergės rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniuose, Susisiekimo infrastruktūros brėžinyje (2.4 pav.) šiaurinė planuojamo teritorijos kraštinė ribojasi su vietinės reikšmės keliu, kurio apsaugos zonoje kasyba neplanuojama (1 brėžinys).

Ukmergės rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sprendiniuose, Nekilnojamomojo kultūros paveldo, turizmo vystymo brėžinyje planuojamojo teritorijoje iš šalia jos kultūros paveldo objektų néra (2.5 pav.).

Susisiekimo infrastruktūros objektai				
A 20	Magistraliniai kelai	Vietinės reikšmės kelai	Geležinkelis	
120	Krašto kelai	Kiti lauko kelai	Siūlomos kelijų jungtys	
4305	Rajoniniai kelai (asfalto danga)	Gatvės	Siūlomos gatvės, vietinės reikšmės viešieji kelai	
4305	Rajoniniai kelai (žvyro danga)	Esami dviračių-pėsčiųjų takai	Siūlomi pėsčiųjų-dviračių takai	Siūlomi rekonstruoti kelai

2.4 pav. Ištrauka iš Ukmergės rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano Susisiekimo infrastruktūros brėžinio

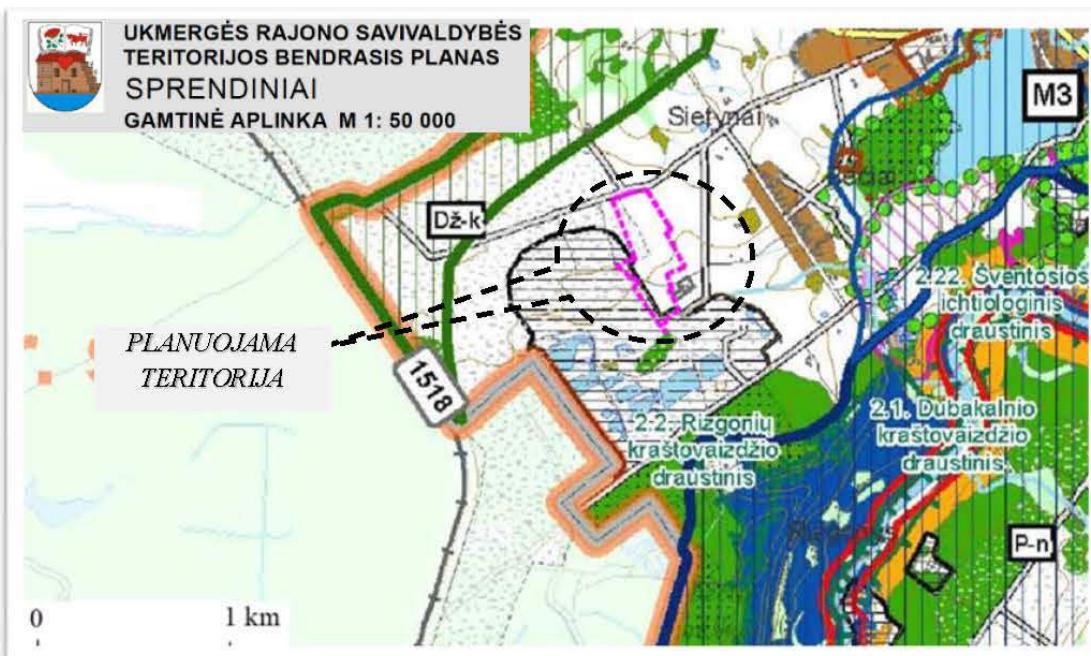

NAUDINGŲJU ĮSKASENU TELKINIAI

Smėlis, žvyras

2.5 pav. Ištrauka iš Ukmergės rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano Nekilnojamomo kultūros paveldo, turizmo vystymo brėžinio

Geokolinės tūkoskyros

Regioninės reikšmės

GK GEOKOLGINIS POTENCIALAS (GP) IR GK FORMAVIMO REIKALAVIMAI

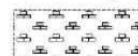
1 - patikimas GP / išlaikomas ir saugomas natūralus kraštovaizdžio pobūdis

2 - ribotas GP / palaikomas ir stiprinamas esamas kraštovaizdžio natūralumas

3 - silpnas GP / grąžinami ir gausinami kraštovaizdžio natūraluma atkuriantys el.

P - pažeistas gamtinis karkasas

NAUDING�JU IŠKASENU TELKINIAI

Durpės

Gélavandenė klintis

Molis

Smėlis, žvyras

Naudingųjų iškisenų telkiniai išžvalgymas ir naudojimas

Dž-n / Dž-k Detaliai išžvalgyti telkiniai (nenaudojami / naudojami)

Pž-n / Pž-k Parengtinai išžvalgyti telkiniai (nenaudojami / naudojami)

P-n / P-k Prognoziniai telkiniai (nenaudojami / naudojami)

Rekreacinių prioritetų teritorijos

2.6 pav. Išstrauka iš Ukmergės rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano Gamtinės aplinkos brėžinio

Pagal Ukmergės rajono savivaldybės bendrojo plano keitimo Gamtinės aplinkos brėžinį, planuojama teritorija nepatenka į gamtinio karkaso teritoriją (2.6 pav.). Baigus telkinio eksplotaciją ir įgyvendinus telkinio rekultivavimo sąlygas, teritorija bus rekultivuota, ją apsėjant žoliniais augalais, ir taip integruosis į esamą kraštovaizdį.

SPECIALIEJI PLANAI, turintys ryšį su planuoja teritorija:

1. Nacionalinis kraštovaizdžio tvarkymo planas, registracijos TPDR Nr. T00077225, 2015-10-26;
2. Nacionalinių vandens turizmo trasų specialusis planas, registracijos TPDR Nr. T00053907, 2009-03-17;
3. Nacionalinio lygmens autoturizmo specialusis planas, registracijos TPDR Nr. T00053906, 2009-03-17;
4. Vilniaus apskrities miškų tvarkymo schema, registracijos TPDR Nr. T00071421, 2014-05-16;
5. Ukmergės rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiojo plano keitimas, registracijos TPDR Nr. T00086683, 2021-09-02;
6. Ukmergės rajono savivaldybės teritorijos vietinės reikšmės viešųjų kelių tinklo išdėstymo žemėtvarkos projektas, registracijos TPDR Nr. T00002513, 2010-09-17;
7. Vilniaus apskrities nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schema, T00054279, 2009-07-21;
8. Atsinaujinančių energijos išteklių inžinerinės infrastruktūros vystymo Ukmergės rajono savivaldybės teritorijoje specialusis planas, registracijos TPDR Nr. T00089042, 2023-04-06;
9. Ukmergės rajono savivaldybės Rizgonių smėlio ir žvyro telkinio žvyro išteklių dalies naudojimo planas, registracijos TPDR Nr. T00089103, 2023-04-19.

Vadovaujantis kraštovaizdžio vizualinės struktūros žmėlapiu PŪV teritorija patenka į kraštovaizdį V1H2-d, kur nežymi vertikalioji sąskaida – banguotas, lėkštų slėnių kraštovaizdis su dviejų lygmenų videotopais (V1), vyrauja pusiau atviros, didžiąją dalimi apžvelgiamas erdvės (H2), kraštovaizdžio erdinėje struktūroje nėra išreikštų vertikalių ir horizontalių dominančių (d). Remiantis kraštovaizdžio vizualinio estetinio potencialo brėžinių numatoma teritorija nepatenka į ypač saugomos šalies vizualinės estetinio potencialo arealus ir vietoves, kuriose būtina taikyti griežčiausius vizualinės apsaugos reikalavimus.(2.7 pav.). Tvarkymo plane nėra nustatyta jokių apribojimų naudingų išteklių gavybai šioje teritorijoje.

Šioje vietoje natūrali kraštovaizdžio struktūra iš esmės jau buvo pakeista ankstesniais metais Rizgonių smėlio ir smėlio ir žvyro telkinyje vykdant išteklių gavybą. Pats Rizgonių karjeras eksploatuojamas jau šešis dešimtmečius ir yra didžiausias Lietuvoje. Bendrai iškasti ir eksploatuojami plotai sudaro per 800 ha. Didžioji ankstesniais metais iškastų plotų dalis yra rekultivuota į mišką. Iškasti ir rekultivuoti plotai išsidėstę į vakarus ir pietvakarius nuo planuojamo naudoti ploto.

Pilnai išeksploatavus išteklius ir karjerą rekultivavus, nulėkštinant šlaitus bei apželdinus, teritorija darniai integruosis į banguotos supančio lygumos kraštovaizdį. Pagal LR Aplinkos ministerijos užsakymu parengtą vizualinės taršos gamtiniams kraštovaizdžio kompleksams ir objektams nustatymo metodiką vizualinės taršos objektais iš viso pripažystomi tik nerekultivuoti karjerai.

Parengtuose specialiųjų planų sprendiniuose planuojamame teritorijoje nėra sprendinių ribojančių Ukmergės rajono Rizgonių smėlio ir smėlio ir žvyro telkinio smėlio ir žvyro išteklių dalies naudojimo galimybes.

KRAŠTOVAIZDŽIO VIZUALINĖS STRUKTŪROS VEIKSNIŲ DIFERENCIJAVIMAS

Kraštovaizdžio vertikalioji vizualinė saskaita:

V0 - neraiski vertikalioji saskaita

(lyguminis kraštovaizdis su vieno lygmens videotopais)

V1 - silpna vertikalioji saskaita

(banguotasis bei lėkštašlaičių slėnių kraštovaizdis su dviejų lygmenų videotopų kompleksais)

V2 - vidutinė vertikalioji saskaita

(kalvotasis bei ryškių slėnių kraštovaizdis su trijų lygmenų videotopų kompleksais)

V3 - ypač raiški vertikalioji saskaita

(stipriai kalvotasis bei gilių slėnių kraštovaizdis su keturių-penkių lygmenų videotopų kompleksais)

Kraštovaizdžio horizontalioji vizualinė saskaita:

H0 - vyraujančių uždarų neprāžvelgiamų (miškingų ar užstatytų) erdviių kraštovaizdis

H1 - vyraujančių pusiau uždarų iš dalies prāžvelgiamų erdviių kraštovaizdis

H2 - vyraujančių pusiau atvirų didžiaja dalimi apžvelgiamų erdviių kraštovaizdis

H3 - vyraujančių atvirų gerai apžvelgiamų erdviių kraštovaizdis

Vizualinis dominavimas kraštovaizdyje:

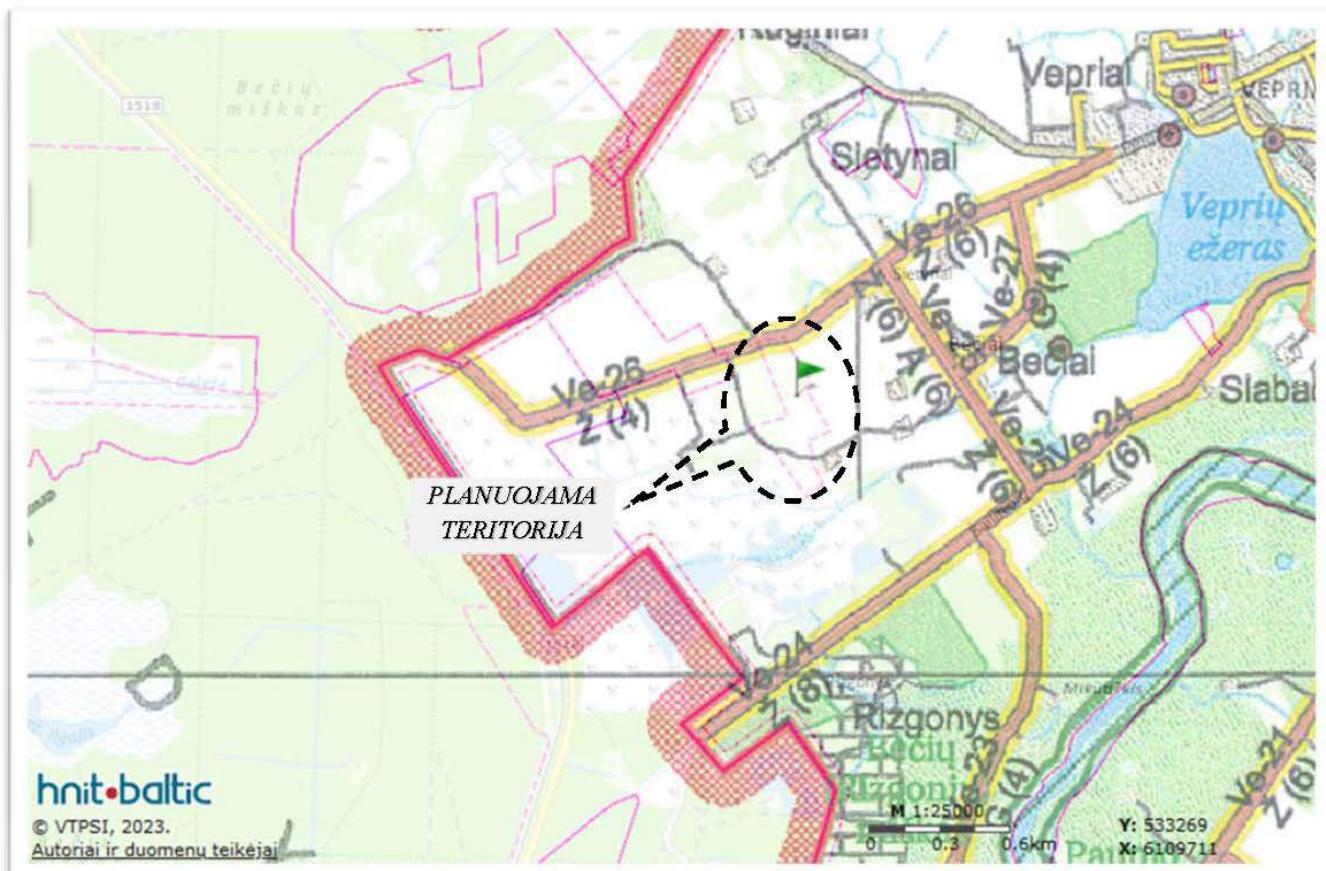
a - kraštovaizdžio erdinėje struktūroje raiškūs vertikalių ir horizontalių dominančių kompleksai

b - kraštovaizdžio erdinėje struktūroje raiškios tik horizontalios dominantės

c - kraštovaizdžio erdinėje struktūroje raiškios tik vertikalios dominantės

d - kraštovaizdžio erdinė struktūra be raiškių vertikalių ir horizontalių dominančių

2.7 pav. Ištrauka iš Lietuvos Respublikos nacionalinio kraštovaizdžiotvarkymo plano Kraštovaizdžio vizualinio estetinio potencialo brėžinio

SPRENDINIAI

Vietinės reikšmės kelias

- Vietinės reikšmės viešasis kelias
- Miestelio, kaimo gatvė
- Pėsčiųjų takas

De-03 Kelio numeris

Kelio būklė

	Gera
	Patenkinama
	Bloga

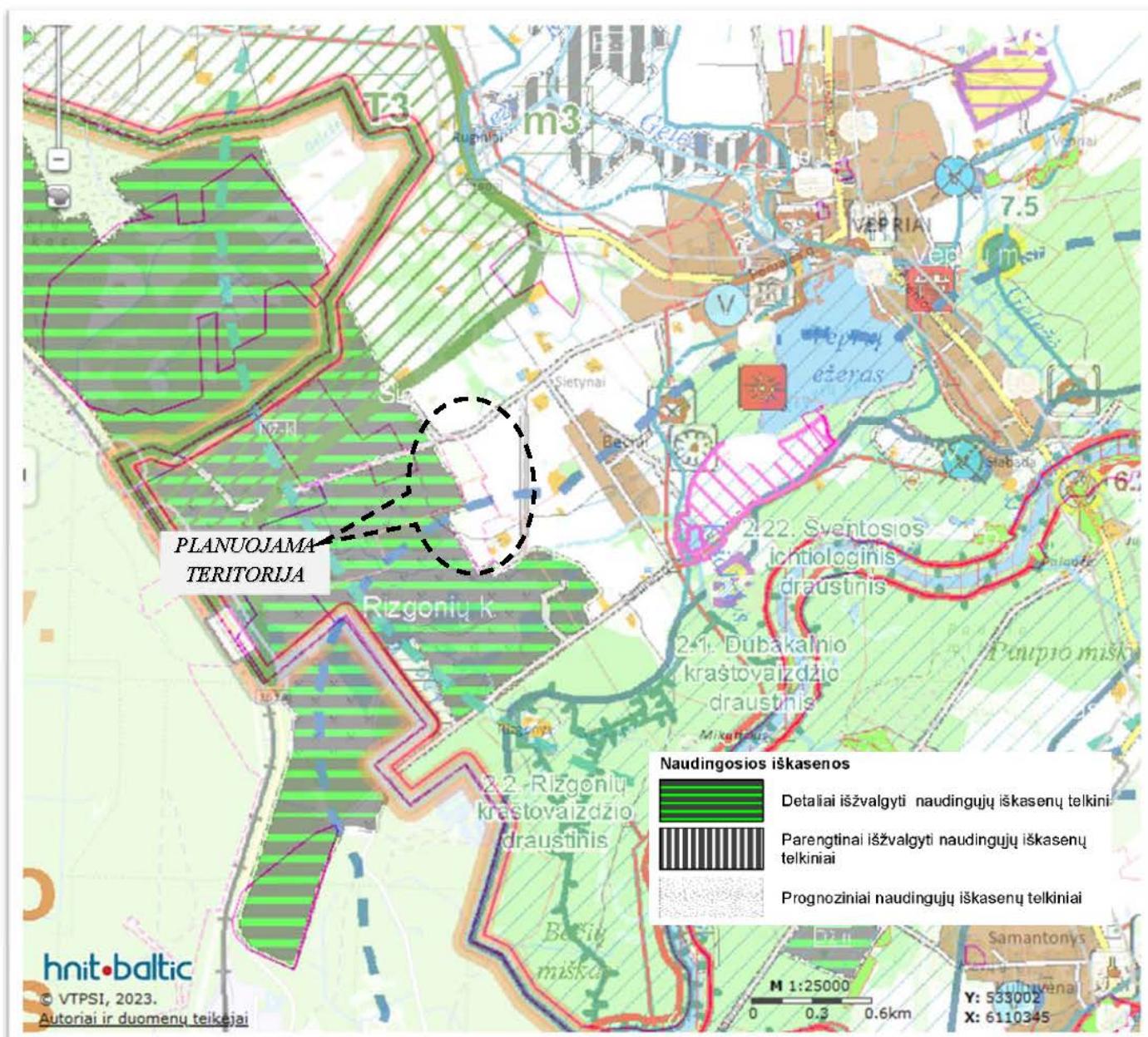
Kelio danga

A	Asfaltas
Ž	Žvyras
G	Gruntas
(5)	Kelio plotis

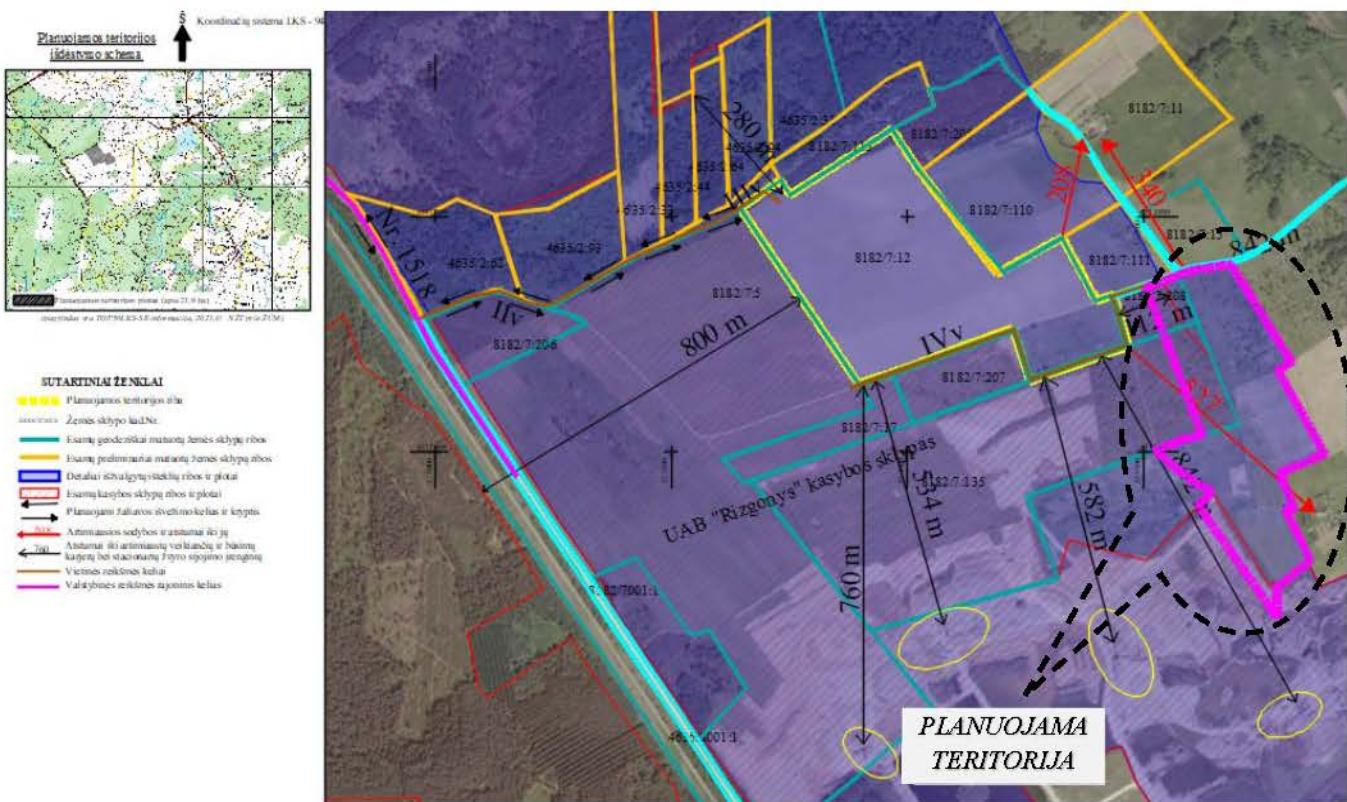
2.8 pav. Išstrauka iš Ukmergės rajono savivaldybės teritorijos vietinės reikšmėsviešųjų kelių tinklo išdėstymo žemėtvarkos projekto

Šiaurinė planuojamo teritorijos kraštinė ribojasi su vietinės reikšmės keliu (2.8 pav.). Kelio apsaugos zonoje kasyba neplanuojama.

Atsinaujinančių energijos išteklių inžinerinės infrastruktūros vystymo Ukmergės rajono savivaldybės teritorijoje specialiojo plato sprendiniuose atsinaujinančių energijos išteklių inžinerinės infrastruktūros plėtra planuojamoje teritorijoje nematyta (2.9 pav.).

2.9 pav. Išstrauka iš Atsinaujinančių energijos išteklių inžinerinės infrastruktūros vystymo Ukmergės rajono savivaldybės teritorijoje specialiojo plano

2.10 pav. Išstrauka patvirtinto Ukmergės rajono savivaldybės Rizgonių smėlio ir žvyro telkinio išteklių dalies naudojimo plano

Šiuo metu planuojamu naudoti plotu artimoje aplinkoje yra patvirtintas Ukmergės rajono savivaldybės Rizgonių smėlio ir žvyro telkinio žvyro išteklių dalies naudojimo planas. Planavimo organizatorius UAB „Ekstina“. 2022 m. UAB „Ekstina“ užsakymu buvo parengta Informacija atrankai dėl poveikio aplinkai vertinimo planuojant naudoti Rizgonių smėlio ir žvyro telkinio naujo ploto išteklius, kurioje buvo įvertintas UAB „Rizgonys“ vykdomos kasybos, UAB „Ekstina“ suplanuotos kasybos ir UAB „Rizgonys“ kasybos plėtros galimas suminis poveikis aplinkai ir gyventojams. Skaičiavimai parodė, kad planuojama veikla pavojaus aplinkai ir gyventojų sveikatai dėl oro taršos nekelia.

IŠVADA:

Apibendrinus visą aukšciau pateiktą informaciją konstatuojame, kad Ukmergės rajono Rizgonių telkinio smėlio ir smėlio ir žvyro telkinio smėlio ir žvyro išteklių dalies naudojimo plano planavimo tikslai bei sprendiniai nepriestarauja Ukmergės rajono savivaldybės bendrojo plano sprendiniams. Išeksploatavus išteklius ir įvertinus liekaninį kasybos poveikį aplinkai, numatant racionaliausią pažeisto ploto rekultivacijos būdą bei planuojamos teritorijos tvarkymo režimo sprendinius siejant su galiojančiu teritorijų planavimo dokumentu sprendiniai bei išduotomis planavimo sąlygomis, siūloma žemės sklypui atstatyti iki naudingųjų išteklių eksploatacijos buvusią paskirtį (žemės ūkio).

Kitiems specialiųjų ir bendrujų planų sprendiniai rengiamo Rizgonių smėlio ir smėlio ir žvyro išteklių dalies naudojimo planui įtakos neturi.

2.4. Plano alternatyvų aprašymas

Planuojamame teritorijoje Rizgonių smėlio ir žvyro telkinio naujo ploto detaliai išžvalgyti ištekliai apskaičiuoti 2020 m. rugsėjo 18 d. būklei bendrame 10,08 ha plote ir aprobuoti 2020 m. spalio 16 d. Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus įsakymu Nr. 1-368. Detaliai išžvalgyti spėjamai vertingi (331) žvyro ištekliai 10,08 ha plote sudaro apie 625 tūkst. m³. Natūralios telkinio naudingosios iškasenos tenkina LST 1331:2015 Lt standarto reikalavimus ir yra tinkama automobilių kelių dangoms iрengti ir remontuoti. (4 priedas). Prieš teikiant prašymą Lietuvos geologijos tarnybai prie AM dėl specialiojo plano rengimo, siekiant eksplotuoti naujai išžvalgytus Rizgonių telkinio išteklius, buvo atliktos ir suderintos su Vyriausybės įgaliotomis institucijomis privalemosios poveikio aplinkai vertinimo procedūros. 2021 metais buvo parengta Informacija atrankai dėl poveikio aplinkai vertinimo Ukmergės rajono Rizgonių smėlio ir žvyro telkinio naujo ploto naudojimui. Pateikus minėtą informaciją, Aplinkos apsaugos agentūra 2021-06-08 d. priėmė atrankos išvadą Nr. (30.2)-A4E-7034, kad planuojamai ūkinei veiklai poveikio aplinkai vertinimas neprivalomas (3 tekstinis priedas). Atrankos išvada yra priimta pagal pateiktą Atrankos informaciją, kuri yra patalpinta Aplinkos apsaugos agentūros tinklalapyje gamta.lt nuorodoje *Poveikio aplinkai vertinimas (PAV)> 2021 metai > 3. Atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo informacija 2021 m. > Vilniaus regionas* ir yra atrankos išvados sudedamoji dalis.

Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktorių, vadovaudamas Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo 30 straipsnio 2 dalimi, Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymo 15 straipsnio 8 dalimi ir Žemės gelmių naudojimo planų rengimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. vasario 17 d. įsakymu Nr. D1-145 „Dėl Žemės gelmių naudojimo planų rengimo taisyklių patvirtinimo“, 11 punktu bei atsižvelgdamas į žemės gelmių naudojimo plano organizatoriaus UAB „Rizgonys“ įgaliotos UAB „GJ Magma“ UAB „GJ Magma“ 2023 liepos 14 d. prašymą Nr. SP-T-56-2023, 2023-08-17 priėmė sprendimą Nr. 1-359 pradėti rengti Ukmergės rajono Rizgonių smėlio ir žvyro telkinio išteklių dalies žemės gelmių naudojimo planą, kurio planavimo tikslai – suprojektuoti racionalų ir saugų žemės gelmių išteklių dalies žemės gelmių naudojimo planą, kurio planavimo tikslai- suprojektuoti racionalų ir saugų žemės gelmių išteklių iškasimą, kasybos metu paveiktų plotų rekultivavimą, suderinti fizinių ir juridinių asmenų, savivaldybės bei valstybės interesus dėl teritorijos naudojimo ir veiklos plėtojimo joje sąlygų (8 priedas).

Kiekvienas naudingosios iškasenos telkinys yra unikalus gamtos objektas, susiformavęs tik esant itin palankioms geologinėms sąlygomis ir kitoje vietoje jo paprasčiausiai nėra, todėl naudingų iškasenų naudojimui turėtų būti teikiamas prioritetas, nes šis procesas yra laikinas. Jam pasibaigus ir įvertinus galimybes integruoti išeksploatuoto karjero teritoriją į gamtinę aplinką, bus numatytas racionaliausias pažeisto ploto rekultivacijos būdas.

3. INFORMACIJA APIE NUMATOMĄ PLANO ĮGYVENDINIMO VIETĄ

3.1. Informacija apie numatomas alternatyvias plano įgyvendinimo vietas

Kiekvienas naudingosios iškasenos telkinys yra unikalus gamtos objektas, susiformavęs tik esant itin palankioms geologinėms sąlygoms ir kitoje vietoje jo nėra. Todėl vietas pasirinkimas naudingosioms iškasenomis kasti nepriklauso nuo subjekto norą ar planą. Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerijos išleistame „Poveikio aplinkai vadovas“ leidinyje, kalbant apie vietas alternatyvas taip pat akcentuojama, kad naudingųjų iškasenų kasyba yra labai glaudžiai susijusi su tam tikra vieta. Paties naudingųjų iškasenų telkinio naudojimą labiausiai sąlygoja jo geologinė sąranga ir ekonominė padėtis, todėl nesvarstomos kitos plano vietas įgyvendinimo alternatyvos.

3.2. Informacija apie plano įgyvendinimo vietą

Planuojamas naudoti (praplėsti) Rizgonių smėlio ir žvyro telkinio naujas plotas yra Ukmergės r. sav., Veprių sen., Rizgonių ir Sietyno kaimų teritorijoje, apie 1,7 km į vakarus nuo Veprių ežero, apie 2,2 km į vakarus-pietvakarius nuo Veprių bažnyčios, apie 2,5 km į šiaurę-šiaurės rytus nuo UAB „Rizgonys“ administraciniu pastatu, betarpiskai prisišliejės prie rytinės detaliai išžvalgyto Rizgonių smėlio ir žvyro telkinio dalies. Gavyba bus tēsiama nuo eksplotuojamo Rizgonių telkinio (suteikto kasybos sklypo), kurio smėlio ir žvyro išteklių naudojimui Lietuvos geologijos tarnyba prie AM 2021-11-10 d. planavimo organizatoriu UAB „Rizgonys“ suteikė leidimą Nr. KN-21-44 (4 priedas).

Planuojama teritorija apima UAB „Rizgonys“ privačios nuosavybės teise valdomus žemės sklypus kad. Nr. 8182/7:181 (2,2000 ha), kad. Nr. 8182/7:184 (1,2700 ha), kad. Nr. 8182/7:155 (2,3900 ha), valstybinės žemės nuomos sutartimis UAB „Rizgonys“ valdomų žemės sklypų dalis kad. Nr. 8182/7:135 , kad. Nr. 8182/7:208, kad. Nr. 8182/7:134 bei du valstybei priklausančius žemės plotus, kuriuose nėra suformuotų žemės sklypų, bet atliktos atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo procedūros siekiant išplėsti išteklių gavybą Ukmergės rajono Rizgonių smėlio ir žvyro telkinyje. Žemės sklypų kad. Nr. 8182/7:135, 8182/7:208 bei 8182/7:134 pagrindinė žemės naudojimo paskirtis – kita, naudojimo būdai – naudingųjų iškasenų teritorijos. Likusių žemės sklypų pagrindinė naudojimo paskirtis – žemės ūkio, naudojimo būdai – kiti žemės ūkio paskirties žemės sklypai.

Dalį žemės sklype kad. Nr. 8182/7:203 detaliai išžvalgyto ploto (4234 m²) užima mažasis karjeras, todėl žvyro ištekliai šiame plote išžvalgyti žemiau mažojo karjero kontūro.

Planuojama teritorija šiaurės kryptimi ribojasi su valstybine žeme. Rytų kryptimi teritorija ribojasi su privačios nuosavybės teise priklausančiais žemės ūkio paskirties žemės sklypais (kad. Nr. 8182/0007:210, 8182/0007:136, 8182/0007:160, 8182/0007:161 ir 8182/0007:204) bei valstybine žeme. Pietryčių kryptimi teritorija ribojasi su privačios nuosavybės teise priklausančiu kitos paskirties (naudingųjų išteklių teritorijos) žemės sklypu kad. Nr. 8182/0007:18.

Artimiausia gyvenamoji teritorija yra nutolusi apie 55 m atstumu nuo planuojamos ūkinės veiklos teritorijos. Kitos gyvenamosios teritorijos yra nutolusios toliau kaip 335 m atstumu (1 brėžinys).

Remiantis VĮ „Registru centras“ duomenimis, Teritorijų planavimo dokumentų registro (TPDR) duomenų baze PŪV teritorijai artimoje aplinkoje nėra suplanuotų gyvenamujų teritorijų.

Artimiausi visuomeninės paskirties pastatai yra nutolę daugiau kaip 2,2 km atstumu Veprių kaime: Ukmergės r. Veprių mokykla-daugiafunkcinis centras, Veprių ambulatorija, Ukmergės r. Veprių pagrindinė mokykla, Veprių ikimokyklinio ugdymo skyrius, Veprių paštas, AB „SEB bankas“ paslaugos pašto skyriuje.

Susisiekimas su telkiniu geras. Pagrindinis žaliavos išvežimo kelias vyks veikiančio karjero vidas keliais, kuriais patenkama į vietinį žvyruotą kelią Vepriai – Rizgonys susijungiančiu su asfaltuotu UAB „Rizgonys“ keliu, kuriuo už 0,15 km patenkama į rajoninį kelią Nr. 1502 (Bukonys – Upninkai – Keižonys).

Šis rajoninis kelias jsijungia į magistralinį kelią A6 (Kaunas – Daugpilis) (1 brėžinys).

Planuojamuose praplėsti telkinio plotuose išteklių gavyba bus vykdoma nepažeidžiant nustatytų specialiųjų žemės naudojimo sąlygų. Kelio apsaugos zonoje kasyba neplanuojama.

3.2.1. Teritorijos apsaugos statusas

Planuojama teritorija neturi jokio galiojančio specialaus apsaugos statuso.

3.2.2. Teritorijoje randamos saugomos gyvūnų ar augalų rūšys ir/ar natūralios buveinės, kitos saugotinos gamtinės ar kultūros paveldo vertybės

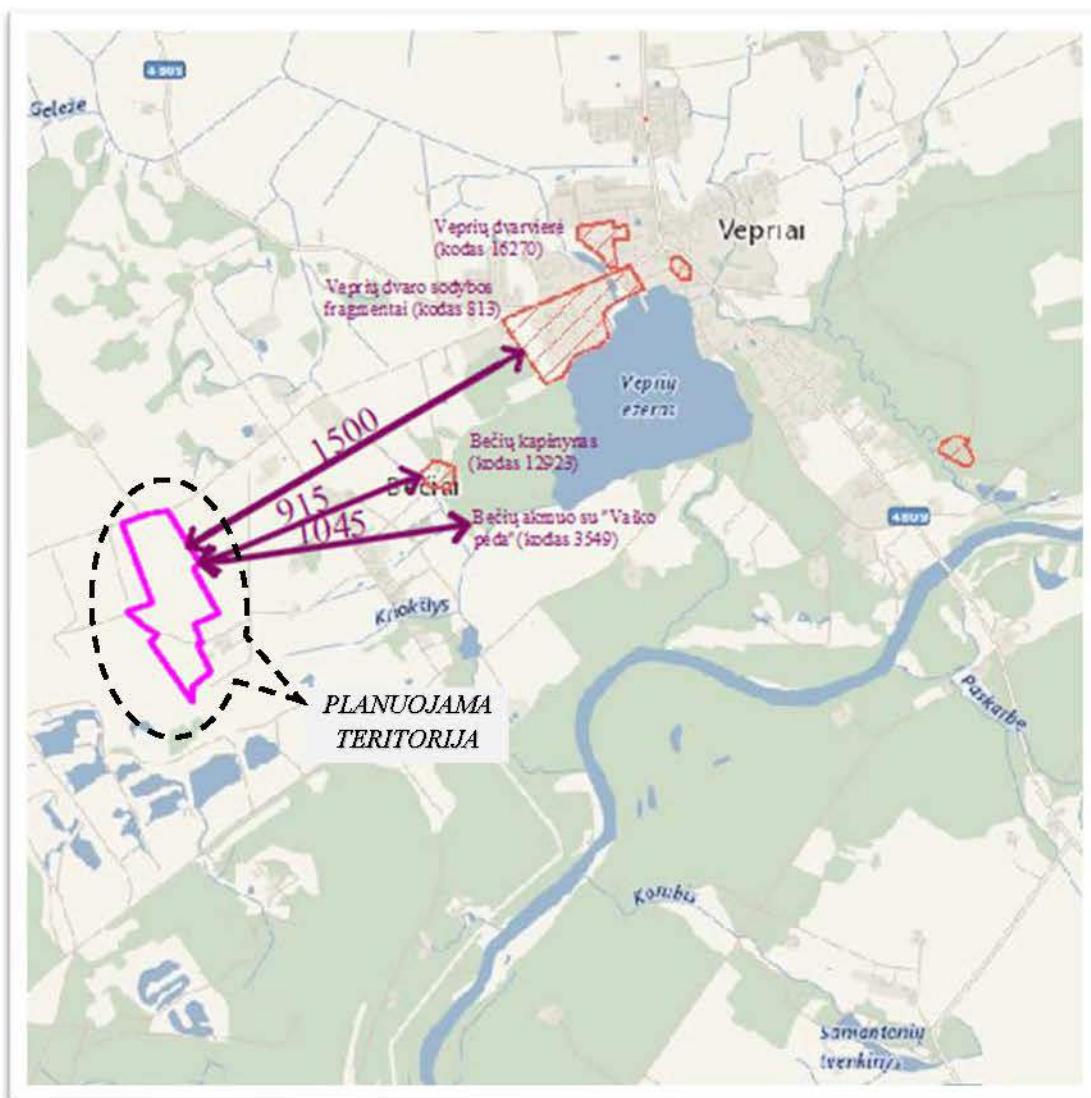
Planuojamame naudoti telkinio ir vizualinės apžvalgos pločė nėra žinoma jokių istorinių, kultūrinių arba archeologinių vertybių. Artimiausia saugoma kultūros vertybė yra Bečių kapinynas, vad. Pakape (unikalus objekto kodas kultūros vertybių registre – 12923), nutolęs 0,9 km į rytus (3.1 pav.). Šiek tiek toliau, už 1 km, ta pačia kryptimi, miške yra Bečių akmuo su „Vaiko pėda“ (kodas 3549). Dar toliau rytų kryptimi, už 1,5 km Veprių miestelyje, Kultūros vertybių kadastre yra nurodomi kaip saugomi objektai Veprių dvaro sodybos fragmentai (kodas 813) ir Veprių dvarvietė (nutolusi dar toliau, kodas 16270). Kitos saugomos kultūros vertybės nutolusios dar didesniais atstumais. PŪV vykdymas artimiausioms saugomoms kultūros vertybėms neturės jokio poveikio.

Planuojamas kasybos darbų plotas nepatenka į valstybės saugomas teritorijas (3.2 pav.), įsteigtų ar potencialiai Europos Bendrijai svarbių teritorijų nėra. PŪV saugomoms teritorijoms poveikio neturės.

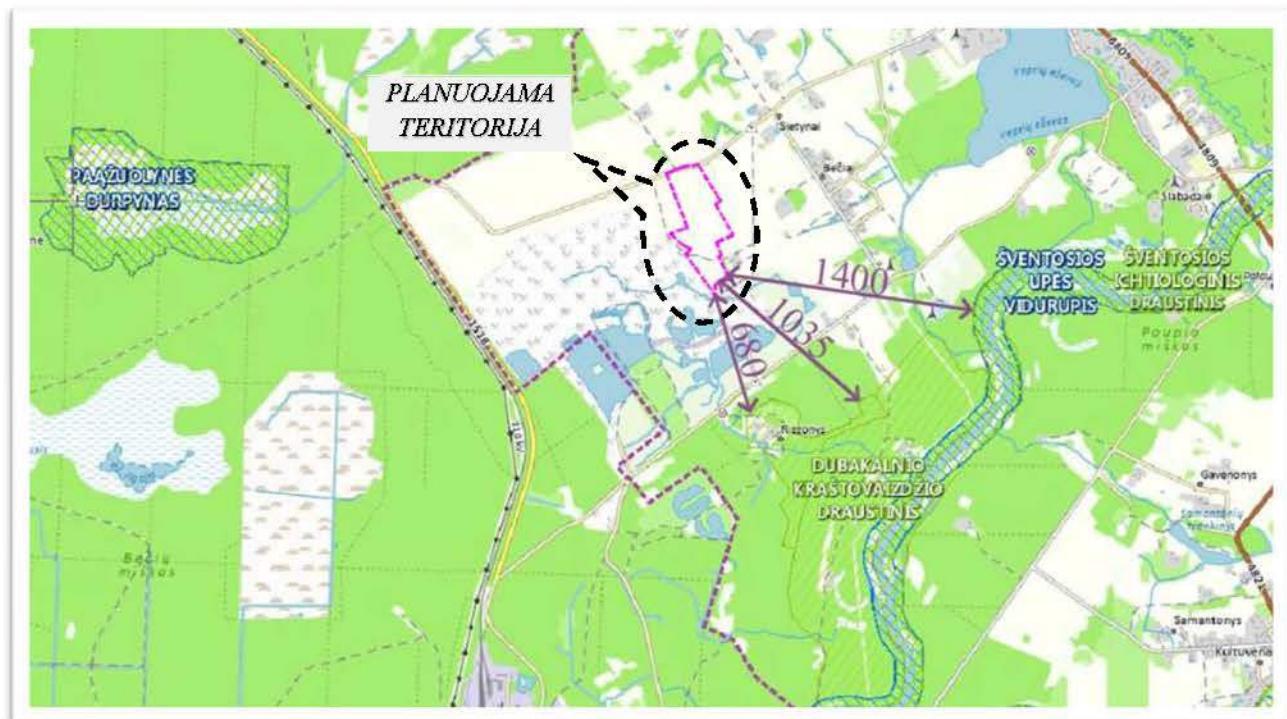
Artimiausios saugomos teritorijos nuo planuojamos ūkinės veiklos ploto yra nutolęs apie 680 m atstumu pietų kryptimi – Rizgonių kraštovaizdžio draustinis, priskiriamas savivaldybiniams draustiniams (identifikavimo kodas 0230100000209), apie 1035 m atstumu į pietryčius nutolęs Dubakalnio kraštovaizdžio draustinis, priskiriamas savivaldybiniams draustiniams (identifikavimo kodas 0230100000213), apie 1380 m atstumu į rytus nutolęs Šventosios ichtiologinis draustinis, priskiriamas valstybiniams draustiniams (identifikavimo kodas 0210604000003), apie 1400 m atstumu į rytus nutolusi Šventosios upės vidurupio teritorija, priskiriamas *Natura 2000* teritorijai (LTUKM0007). Šventosios upės teritorija yra atitinkanti buveinių apsaugai svarbių teritorijų (BAST) kriterijus. Šventosios upės *Natura 2000* tinklo priskyrimo tikslas yra išsaugoti Stepinių pievų (6210), Šienaujamų mezofitų pievų (6510), Eutrofinių aukštųjų žolynų (6430), Šarvuotosios skėtės, Pleištinės skėtės, Didžiojo auksinuko, Dvijuostės nendriadusės, Skiauterėtojo tritono, Auksaspalvio kirtiklio, Baltijos lašišos, Kartuolės, Paprastojo kirtiklio, Upinės nègės ir Ūdros bendrijas.

Šventosios ichtiologinio draustinio steigimo tikslas yra išsaugoti lašišų, šlakių, upėtakių ir žiobrių nerštavietes; saugomas rūšis: Pleištinė skėtė, Upinė nègė, Mažają nègę, Baltijos lašišą, Kartuolę, Paprastąjį kirtiklį, Paprastąjį kūjagalvį, Ūdrą bei išsaugoti Europos Bendrijos svarbos natūralias buveines: Stepines pievas (6210), Eutrofinius aukštusios žolynus (6430), Aliuvines pievas (6450), Šienaujamąs mezofitų pievas (6510), Plačialapius ir mišrius miškus (9020), Žolių turtinges eglynus (9050), Griovių ir šlaitų miškus (9180), Aliuvinius miškus (91E0*) ir Paupių guobynus (91F0).

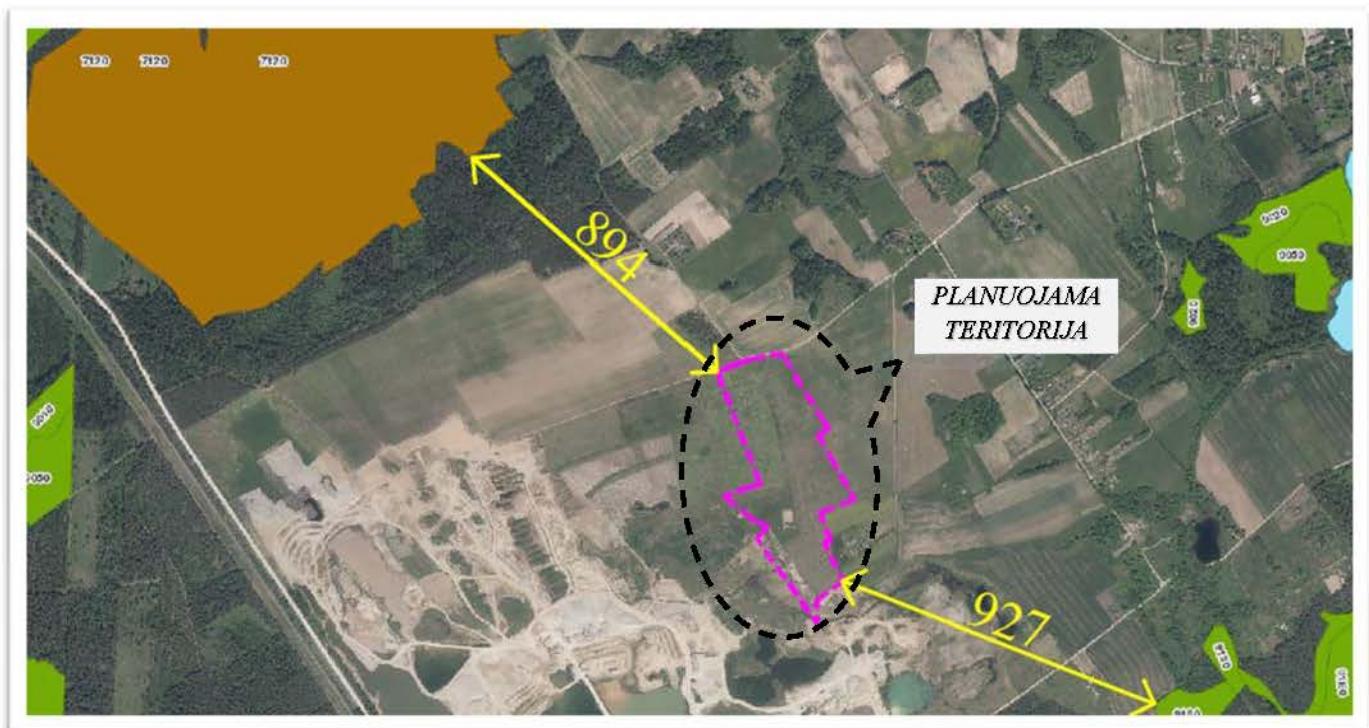
Planuojama teritorija nėra „Natura 2000“ teritorijai artima aplinka ir priežastinio ryšio tarp planuojamos ūkinės veiklos ir saugomų draustinyje gamtinėjų vertybių nėra.

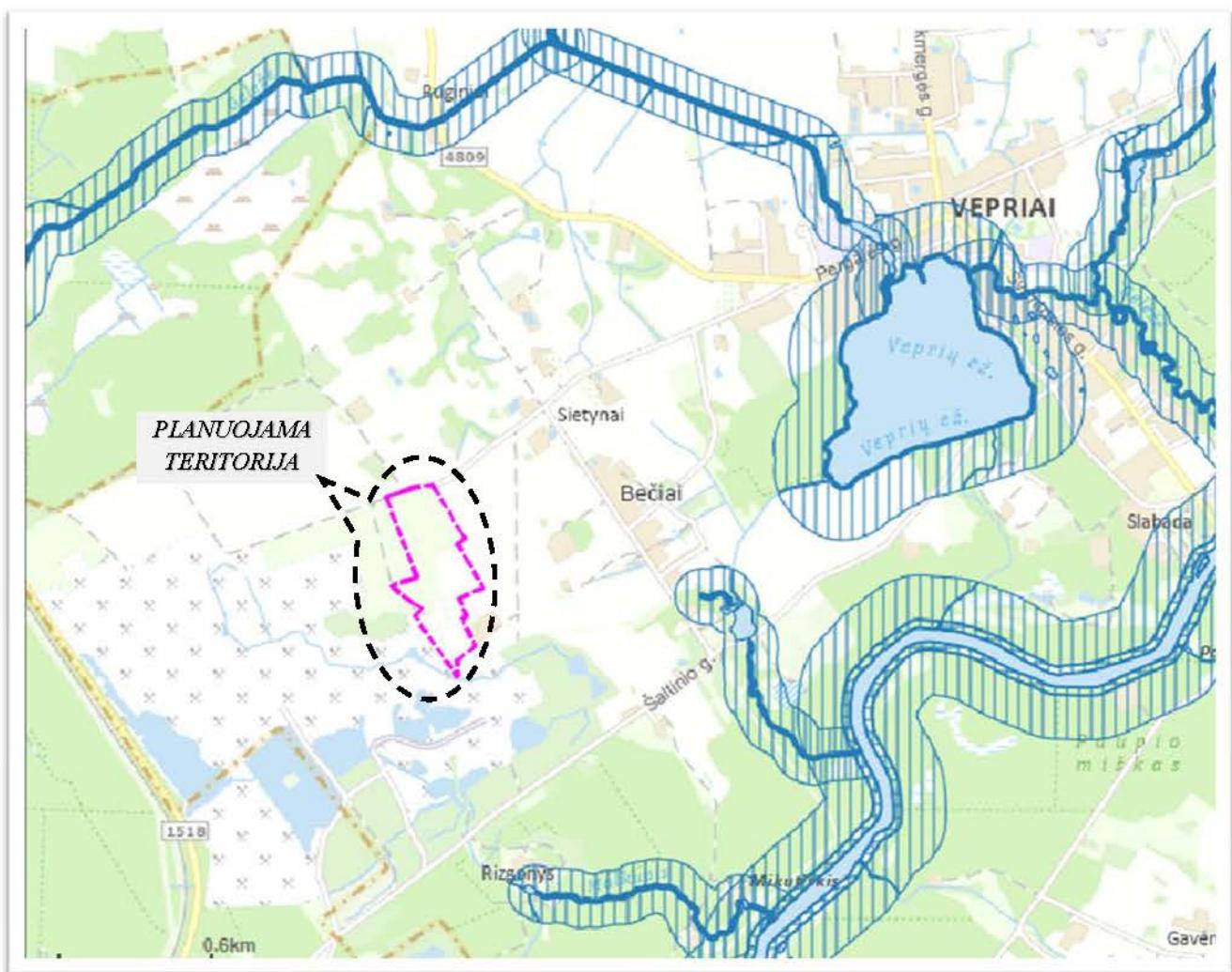
3.1 pav. Išstrauka iš Kultūros vertybų registro

3.2 pav. Išstrauka iš Saugomų teritorijų valstybės kadastro

3.3 pav. Fragmentas iš Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių žemėlapio

3.4 pav. Fragmentas iš Lietuvos Respublikos upių, ežerų ir tvenkinių kadastro žemėlapio

Planuojamame teritorijoje nėra aptikta Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių. Planuojamos teritorijos paviršius yra ariama žemė, pieva bei kasybos darbais pažeista žemė. Artimiausios Europos Bendrijos svarbos natūralios buveinės yra nutolusios nuo planuojamos ūkinės veiklos ploto apie 940 m šiaurės vakarų kryptimi (pelkių buveinė (*kodas 7120*) – degradavusios aukštapelkės) ir apie 930 m pietryčių kryptimi (miškų buveinė (*kodas 9180*) – griovų ir šlaitų miškai) (3.3 pav.).

Remiantis saugomu rūsiu informacinės sistemos (toliau – SRIS) 2021-02-18 išrašu Nr. SRIS-2021-14844942 (9 priedas), planuojamame teritorijoje neaptikta vertingų saugomų gyvūnų ar augalų rūsių.

Pagal Lietuvos Respublikos upių, ežerų ir tvenkinių kadastro (UETK) duomenis, PŪV teritorijos atžvilgiu artimiausių hidrografinių tinklų sudaro Kriokšlio (un. kodas 12211190), Malkupio (un. kodas 12211351) bei Gelezės (un. kodas 12211180) upeliai, nuo numatomo kasybos ploto nutolę atitinkamai apie 0,4, 0,7 ir 1,5 km rytų, pietų ir šiaurės vakarų kryptimis. Planuoama teritorija nepatenka į jokių vandens telkiniių pakrančių apsaugos juostas ir apsaugos zonas (3.4 pav.).

Nagrinėjama teritorija nepatenka į potvynių grėsmės ir rizikos teritorijas, karstinių regionų ar požeminio vandens vandenvietes ir jų apsaugos zonas (artimiausia geriamojo vandens Veprių vandenvietė yra nutolusi apie 1,7 km atstumu).

Planuoama teritorija patenka į zoną, kur metinis vidutinis kritulių kiekis yra apie 650-700 mm – vidutinišką kritulių kiekį gaunanti zona Lietuvoje. Vidutinė metinė temperatūra teritorijoje siekia apie 6,5-7,0 °C laipsnius. Vidutinis metinis vėjo greitis planuojamame teritorijoje 3,5-4,0 m/s. Metinė vidutinė saulės spindėjimo trukmė – 1750-1800 val. Remiantis Lietuvos atlaso duomenimis vidutinis metinis išgaravimas nuo žemės paviršiaus planuojamame teritorijoje siekia 540-560 mm, nuo atvirų vandens telkiniių paviršiaus gali siekti 560,00 mm ir daugiau, priklausomai nuo vandens telkiniių gylio bei kitų veiksnių, lemiančių prisotintų vandens garų tankį ties vandens telkinio paviršiumi. Vidutinis metinis vandens nuotekis 6-7 l/s km². Sniego dangos storis per metus – 15-20 cm.

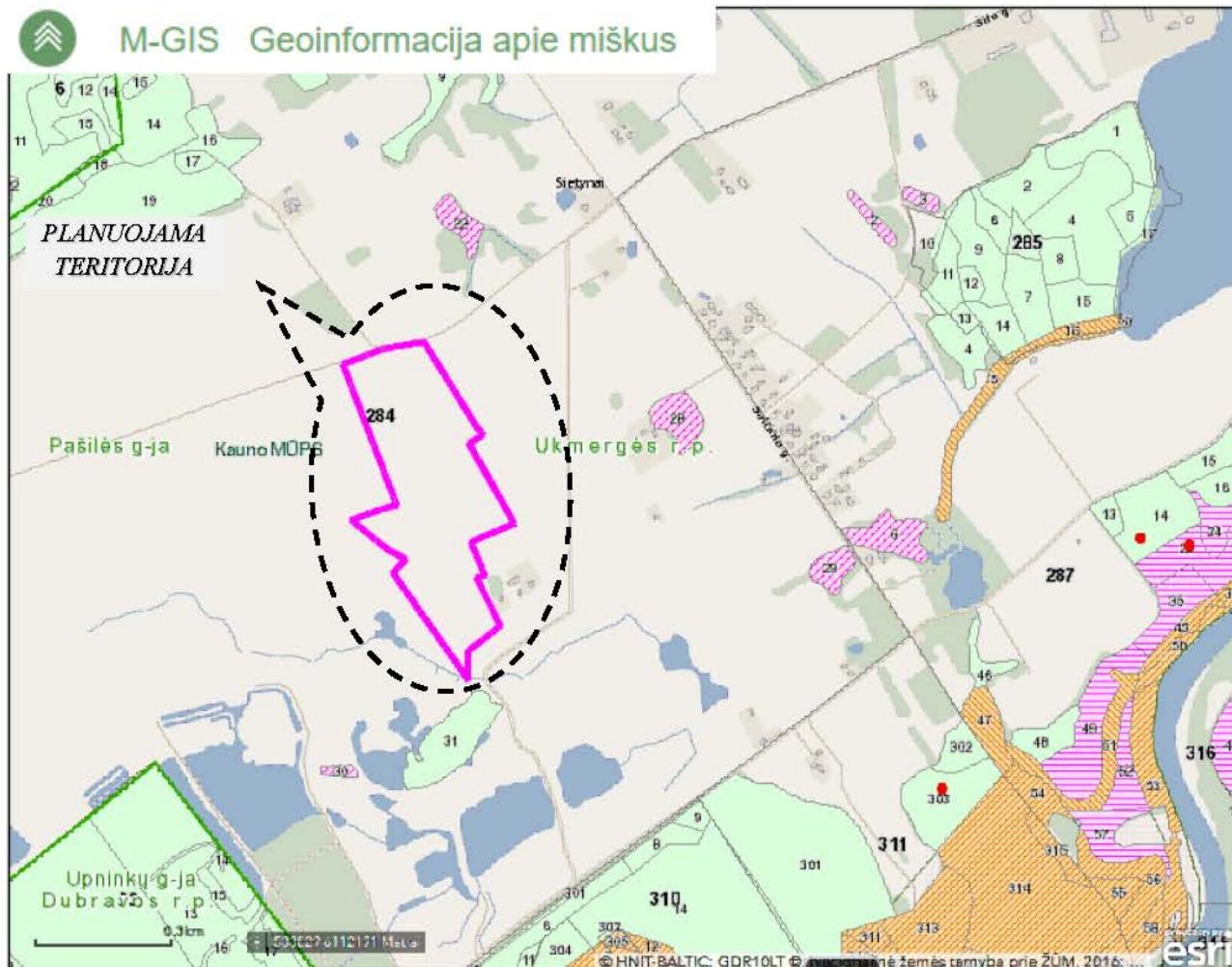
Gruntinis vanduo aplinkiniams rajone talpinasi įvairiagrūdyje, dažnai žvirgždingame smėlyje ir žvre. Laboratoriniu būdu nustatytais smėlio ir žvyro filtracijos koeficientas kinta nuo 2,84 m/parą iki 8,36 m/parą. Teritorijoje vyrauja mišrus infiltracinius nuotakinius ir infiltracinius išgaravimo gruntu vandens balanso tipas, kai perteklinis kritulių vandens kiekis nuteka į paviršinius vandens telkinius arba išgaruoja. Gruntinis vanduo sutiktas tik 1992 m. grėžiniuose, jo slūgsojimo gylis nuo žemės paviršiaus yra nuo 5,6 iki 7,7 m, kas atitinka 74,30 – 75,42 m NN. Atlikus detalią žvalgybą 2020 metais gruntinis vanduo grėžiniuose neužfiksotas. Šiuo metu gruntinio vandens lygis darbu rajone (kaip ir visoje Lietuvoje) smarkiai pažemėjės, todėl galima teigti, kad ir 1992 m. grėžiniuose visas naudingasis sluoksnis yra sausas. Skaičiavimuose priimtas vidutinis lygis 74,86 m NN.

Dėl grunto iškasimo pradinėje karjero eksploatavimo stadijoje, vertinant pagal kitų analogiškų Lietuvos smėlio ir žvyro karjerų eksploatavimo praktiką, galimas trumpalaikis (iki 1 mėnesio) nesisteminius (priklausantis nuo sausų ir lietingų laikotarpių trukmės) gruntu vandens lygio pažemėjimas (iki 0,2–0,3 m) karjero įtakos spindulio zonoje, kas yra ženkliai mažiau už sezoniinius gruntu vandens lygio svyravimus. Paviršinio vandens lygio stebėjimai planuojamame teritorijoje bus atliekami 1-2 kartus per metus markšeiderinių matavimų metu.

Prognozuojamas gruntu vandens lygio kitimas aplinkinėje karjero teritorijoje siejamas su vandens lygio svyravimu dėl grunto kasimo ir iškasos didėjimo bei išgaravimo nuo susidarusio karjere vandens telkinio atviro vandens paviršiaus (išgaravimo skaičiavimams priimtas maksimalus 0,56 m vandens sluoksnis). Pilnai iškasus naudingajį smėlio ir žvyro kladą vandens telkinys nesusidarys.

Žvyro ir smėlio kasyba naujame plote požeminiam vandens hidrodinaminiam režimui ir vandens kokybei esminės įtakos neturės, kadangi bus eksploatuojamas tik sausas naudingasis sluoksnis.

Ūkio subjektas markšeiderinių matavimų metu, turi vykdyti paviršinio, gruntu ir gilesnių sluoksninių vandens lygio karjere matavimus.

3.5 pav. Ištrauka miškų kadastro žemėlapio

Pagal Valstybinės miškų tarnybos prie aplinkos ministerijos geoinformaciją apie miškus (3.5 pav.) planuoamoje teritorijoje miško nėra.

3.2.3. Plano įgyvendinimo sąlygojamas teritorijos aplinkos kokybės normų viršijimas

Prieš teikiant prašymą Lietuvos geologijos tarnybai prie AM dėl specialiojo plano rengimo, siekiant eksplloatuoti naujai išžvalgytus Rizgonių telkinio išteklius, buvo atliktos ir suderintos su Vyriausybės įgaliotomis institucijomis privalomosios poveikio aplinkai vertinimo procedūros. 2021 metais buvo parengta Informacija atrankai dėl poveikio aplinkai vertinimo Ukmergės rajono Rizgonių smėlio ir žvyro telkinio naujo ploto naudojimui. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 7 straipsnio 7 dalimi ir atsižvelgiant į išdėstyti motyvus informacijoje atrankai dėl poveikio aplinkai vertinimo buvo priimta atrankos išvada: UAB „Rizgonys“ planuojamai ūkinėi veiklai – Ukmergės rajono Rizgonių smėlio ir žvyro telkinio naujo ploto naudojimui poveikio aplinkai vertinimas neprivalomas. Atrankos išvada yra priimta pagal pateiktą Atrankos informaciją, kuri yra patalpinta Aplinkos apsaugos agentūros tinklalapyje gamta.lt nuorodoje *Poveikio aplinkai vertinimas (PAV) > 2021 metai > 3. Atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo informacija 2021 m. > Vilniaus regionas* ir yra atrankos išvados sudedamoji dalis.

Planuojama teritorija betarpiškai susijungia su Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos 2013 m. liepos 26 d. leidimu Nr. 26p-13 UAB „Rizgonys“ skirto kasybos sklypo dalimi. Šiuo metu eksplloatuojamam ir su planuojamu nauju plotu besiribojančiam UAB „Rizgonys“ kasybos darbų plotui 2018 m. yra parengtas ir patvirtintas Rizgonių smėlio ir žvyro telkinio dalies naudojimo (kasybos ir rekultivacijos) projekto papildymas. Bus numatyti tēstiniai kasybos darbai ir lygiagrečiai jiem rekultivacijos darbai.

Planuojamą eksplotuoti telkinio naujo ploto dangą sudaro augalinis sluoksnis, kurio storis kinta nuo 0,2 iki 1,3 m (vidutiniškai – 0,49 m). Eksplotuojant numatomą plotą iš viso bus nukasta apie 49,8 tūkst. m³ dangos grunto (iš jo apie 26,5 tūkst. m³ dirvožemio). Danga bus nukasama buldozeriu (atskiriant augalinį sluoksnį nuo mineralinio grunto) ir sustumiant ją į laikinus kaupus planuojamos teritorijos pakraščiuose. Tai leis sumažinti triukšmo ir dulkių skliaidą aplinkoje. Mineralinis gruntas ir dirvožemis pagal žemės gelmių naudojimo planą bus panaudotas karjero rekultivavimui (nepanaudotas rekultivacijai gruntas gali būti išvežamas iš karjero ir panaudojamas kitų objektų statybos ir aplinkos tvarkymo darbams).

Naujo ploto kasybos darbuose bus naudojamos šios kasimo, kasimo – pakrovimo ir transportavimo mašinos: buldozeris Komatsu D61, ratinis frontalinius krautuvus Volvo L180H, atvirkščio kasimo ekskavatorius Volvo EC300. Iškastą žaliavą planuoja frakcioneuti jau eksplotuojamo karjero dalyje, tam bus naudojamos rūšiavimo linijos SŽGL-2 ir SŽGL-3. Iškastas žvyras ratiniu frontaliniu krautuvu bus kraunamas į frakcionavimo įrenginių bunkerius. Stambi (žvirgždo) frakcija sijotuve bus atskiriama ir supilama į produkcijos sandėlius. Išrūšiuotas žvyras krautuvu ar ekskavatoriumi pakraunamas į autosavivarčius Scania P450 (18 t) ir transportuojamas į paskirties vietą. Tie patys autosavivarčiai bus naudojami ir dangos gruntui pervežti į sandėliavimo ar rekultivavimo vietas karjero teritorijoje.

Kadangi naujame plote bus eksplotuojamas tik sausas naudingasis sluoksnis, tai iškasto karjero šlaitus bei karjero dugną tikslina apsodinti žoliniais augalais, prieš tai atlikus karjero dugno išlyginimą ir šlaitų nulėkštinimą mineralinės dangos gruntu bei augalinio sluoksnio paskleidimą. Išeksploatuoto karjero vietų techninio rekultivavimo darbai bus atliekami tomis pačiomis karjero kasybos mašinomis (daugiausia buldozeriu). Dangos kaupę kasimo ir rekultivavimo darbai bus atliekami vasaros sezono metu. Telkinio rekultivacijos darbai prasidės antrais telkinio eksplotavimo metais, rekultivuojant išeksploatuotus plotus. Išeksploatuoto telkinio rekultivacija bus baigta ne vėliau kaip 1 metai po pilno naudingojo klodo iškasimo planuoja teritorijoje. Planujant metinę gavybos apimtį po 140 tūkst. m³ (su pakrovimo – transportavimo nuostoliais) karjeras planuojamose kasybos kontūrų ribose egzistuos apie 4 metus. Kasybos darbai, priklausomai nuo žaliavos poreikio, bus vykdomi sezoniškai, 5 dienas per savaitę, viena darbo pamaina (nuo 8.00 val iki 17.00 val).

Mechanizmų eksplotavimo metu galimi atsitiktiniai naftos produktų išsiliejimai (prakiurus kasybos mechanizmo (buldozerio, krautuvo, ekskavatoriaus) kuro bakui ir pan.). Dėl to, darbų metu karjero teritorijoje bus laikomas reikiamas sorbento kiekis, kad išsiliebus naftos produktams būtų iškart panaudotas panaikinti galimus avarijos padarinius. Karjero teritorijoje numatoma laikyti tokį sorbento kiekį, kuris avarinėse situacijose leistų absorbuoti iki 400 l naftos produktą. Naftos produktų likvidavimo darbuose panaudotos priemonės ir sorbentai bus surenkami į polietileno maišus ir laikomi metalinėse talpose iki kol bus perduoti atliekų tvarkytojams. planuojamos kasybos vietoje nebus naudojamos jokios cheminės medžiagos.

Dyzelinis kuras ir tepalai kasybos mašinoms bus atvežami ir užpildomi specialiu transportu su užpildymo įranga. Kasybos mašinų remontas ir techninis aptarnavimas (išskyrus atsitiktinio smulkaus gedimo atvejus) karjere nebus atliekamas. Esant metiniam žvyro iškasimui 140 tūkst. m³, per metus bus sunaudota apie 98,93 t dyzelinio kuro.

Pagrindinis žaliavos išvežimo kelias vyks veikiančio karjero vidaus keliais, kuriais patenkama į vietinį žvyruotą kelią Vepriai – Rizgonys susijungiančiu su asfaltuotu UAB „Rizgonys“ keliu, kuriuo už 0,15 km patenkama į rajoninį kelią Nr. 1518 (Pageležiai - Rizgonys). Šis rajoninis kelias įsijungia į magistralinį kelią A6 (Kaunas – Daugpilis). Sausuoju metų laikotarpiu, siekiant sumažinti nuo transportavimo kelio kylantį dulkėtumą, Planavimo organizatorius laistys transportavimo kelią su žvyro danga (tam panaudojant 5 – 7 m³ talpos vandens laistymo mašiną). Tikslus vandens kiekio sunaudojimas kelių laistymui nėra žinomas, kadangi tai išimtinai priklauso nuo meteorologinių sąlygų.

Vertinant PŪV sukeliamą taršą į aplinkos orą ir triukšmą buvo įvertinti gretimybėje planavimo organizatorius jau vykdomi kasybos darbai, vadovaujantis 2018 m. patvirtintu Lietuvos geologijos tarnybos UAB „Rizgonys“ Ukmergės rajono Rizgonių žvyro ir smėlio telkinio dalies naudojimo (kasybos ir rekultivavimo) projekto papildymu.

PŪV metu stacionarių oro teršimo objektų planuojamame karjere nebus. Dirbant kasybos mechanizmams karjere bei pervežant iškastą žvyrą į aplinkos orą pateks dyzelinių vidaus degimo variklių išmetamos dujos ir iš po automobilių rati nuo grunto kylančios dulkės (nedidelė dalis kietujų dalelių gali pakilti kraunant dangos gruntą karjere į autosavivarčius). Aplinkos oro taršos įvertinimui informacijoje atrankai dėl poveikio aplinkai vertinimo buvo panaudota ADMS 5.2 programinė įranga. Teršalų sklaidos modeliavimo ir rezultatų analizė parodė, kad PŪV metu, vertinant kartu su fonine oro tarša, kietujų dalelių (KD2,5) koncentracija aplinkos ore gali siekti iki 56% ribinės vertės (toliau – RV) (metų), kietujų dalelių (KD10) – iki 45,8% RV (metų), kietujų dalelių (KD10) – iki 71,8% RV (paros), azoto oksidų (NOx) - iki 15,5% RV (metų), anglies monoksido (CO) – iki 2,5% RV (8 valandų), sieros dioksidu (SO2) iki 3,1% RV (paros) ir lakių organinių junginių (LOJ) – iki 0,97% RV (0,5 valandos). Atlikus skaičiavimus buvo gauta, kad oro teršalų pažemio koncentracijos įvertinus foną, PŪV karjero eksploatacijos metu, neviršys ribinių verčių, nustatyti žmonių sveikatos apsaugai.

Informacijoje atrankai dėl privalomosios poveikio aplinkai vertinimo triukšmas planuojamame teritorijoje apskaičiuotas naudojant CadnaA programinę įrangą. Visi triukšmą skleisiantys triukšmo šaltiniai bus mobilūs – tai kasybos ir žaliavos transportavimo technika. Karjeras veiks tik darbo dienomis šviesiuoju paros laiku nuo 7 iki 18 val., kai leidžiami didžiausi triukšmo lygiai gyvenamojoje aplinkoje. Skaičiavimais nustatyta, kad ūkinės veiklos sukeliamas triukšmo lygis, kartu su gretimybėje vykdomos veiklos foniniu triukšmu, artimiausioje gyvenamojoje aplinkose (nuo planuojamos teritorijos nutolusioje 55 m atstumu) kasybos darbų metu sieks iki 42,1 dBA ir neviršys didžiausių leidžiamų triukšmo ribinių dydžių, reglamentuojamų ūkinės veiklos objektams pagal Lietuvos higienos normoje HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ (toliau – HN 33:2011) nustatytų didžiausių leidžiamų triukšmo ribinių dydžių gyvenamujų bei visuomeninės paskirties pastatų aplinkoje (55 dBA). Autotransporto sukeliamas triukšmas, gabenant iškastą žaliavą iš planuojamo telkinio, nepasieks artimiausios gyvenamosios aplinkos, kadangi ji yra nutolusi daugiau kaip 0,3 km (už miško) nuo numatomo žaliavos transportavimo kelio atkarpos.

Pradėjus vykdyti ūkinę veiklą privažiavimo keliuose padidės autotransporto srautas. Iš išteklių gavybai numatyta teritoriją sunkiasvoris autotransportas atvyks iš rajoninio kelio Nr. 1518 (Pageležiai - Rizgonys). Artimiausia gyvenamoji aplinka nuo rajoninio nuo rajoninio kelio Nr. 1518 (Pageležiai - Rizgonys) yra nutolusi 0,5 km atstumu už miško masyvo. Esant dideliam atstumui viešo naudojimosi privažiavimo kelio autotransporto srauto skleidžiamas triukšmo lygis nepasieks artimiausios gyvenamosios aplinkos, tad triukšmo lygis dienos metu neviršys didžiausių leidžiamų triukšmo ribinių dydžių relamentuojamų pagal HN 33:2011 veikiamoje transporto sukeliamo triukšmo.

Siekiant sumažinti triukšmo poveikį darbuotojų sveikatai Ukmergės r. sav. Rizgonių smėlio ir žvyro telkinio naujo ploto išteklių naudojimo metu bus naudojami Europos Sąjungos saugias darbo sąlygas atitinkantys mechanizmai. Visų šiuolaikinių kasybos mašinų operatorių darbo vietas (kabinos) yra aprūpintos oro kondicionavimo ir triukšmo slopinimo įrenginiais. Buldozerių, krautuvų, ekskavatorių operatorių kėdės turi apsaugą nuo vibracijos. Visų šių kasybos mašinų operatorių darbo vietų profesinės rizikos vertinimai yra atlikti daugelyje Lietuvos karjerų ir atitinka higienos normų reikalavimus. Jų triukšmo lygis neviršys 80 dBA ir veikiant ilgesniams laikui neturės neigiamo poveikio darbuotojo klausos sutrikimui.

Planuojamame teritorijoje gruntuinis bei paviršinis vanduo gamybiniams ir būtiniam tikslams nebus naudojamas. Darbuotojų būtiniam poreikiams tenkinti bus įrengta konteinerinio tipo administracinė – būtinė patalpa su trumpalaikio būtinės nuotekų sukaupimo rezervuaru, geriamasis vanduo bus atvežamas plastikinėje taroje.

Ūkinės veiklos metu susidariusios būtinės nuotekos iš būtinės nuotekų sukaupimo rezervuarų (kurių preliminari talpa – apie 250 l), pagal sutartį su nuotekas tvarkančia įmone bus išvežamos į būtinės nuotekų valymo įrenginius. Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. D1-629 „Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros naudojimo ir priežiūros taisykles“, vandens tiekėjo priimtų tvarkyti būtinės nuotekų kiekis yra prilyginamas patiekto geriamojo

vandens kiekiui. Planuojama, kad nuotekų susidarys – 0,125 m³/parą; 23,75 m³/metus (planuojamasis pamainų skaičius – 190).

Šiuo metu planuojamo naudoti ploto artimoje aplinkoje yra patvirtintas Ukmergės rajono savivaldybės Rizgonių smėlio ir žvyro telkinio žvyro išteklių dalies naudojimo planas, kurio planavimo organizatorius buvo UAB „Ekstina“. 2022m. UAB „Ekstina“ užsakymu buvo parengta Informacija atrankai dėl poveikio aplinkai vertinimo planuojant naudoti Rizgonių smėlio ir žvyro telkinio naujo ploto išteklius, kurioje buvo įvertintas UAB „Rizgonys“ vykdomos kasybos, UAB „Ekstina“ suplanuotos kasybos ir UAB „Rizgonys“ kasybos plėtros galimas suminis poveikis aplinkai ir gyventojams. Atlirkti skaičiavimai parodė, kad visų teršalų koncentracijos kartu su foninėmis reikšmėmis netgi kietujų dalelių koncentracija ore nesiekia ir pusės ribinių verčių, o dėl dviejų karjerų veiklos netgi artimiausioje sodyboje triukšmo pokyčių gyventojai nepajus Kiti oro taršos komponentai išlieka ženkli mažesnių koncentracijų ir daug toliau nuo ribinių verčių. Skaičiavimai parodė, kad planuojama veikla pavojaus aplinkai ir gyventojų sveikatai dėl oro taršos nekelia. Vadovaujantis PAV įstatymo 7 straipsnio 7 dalimi ir atsižvelgus į išdėstytyus motyvus 2022-04-04 Aplinkos apsaugos agentūra priėmė atrankos išvada Nr. (30.2)-A4E-3850: UAB „Ekstina“ PŪV – Rizgonių smėlio ir žvyro telkinio naujo ploto išteklių naudojimui Ukmergės r. sav., Veprių sen., Sietynų k. – poveikio aplinkai vertinimas neprivalomas. Atrankos išvada yra priimta pagal pateiktą Atrankos informaciją, kuri yra patalpinta Aplinkos apsaugos agentūros tinklalapyje [https://aaa.lrv.lt/nuorodoje/Veiklos_sritys/Poveikio_aplinkai_vertinimas_\(PAV\)>2022_matai>3.Atrankos_del_poveikio_aplinkai_vertinimo_informacija_2022_m.>Vilniaus_regionas](https://aaa.lrv.lt/nuorodoje/Veiklos_sritys/Poveikio_aplinkai_vertinimas_(PAV)>2022_matai>3.Atrankos_del_poveikio_aplinkai_vertinimo_informacija_2022_m.>Vilniaus_regionas).

3.2.4. Teritorijos jautrumas ir vertingumas aplinkos apsaugos požiūriu

Planuojamoje teritorijoje ketinama sudaryti sąlygas racionaliam žemės gelmių išteklių naudojimui Ukmergės rajono Rizgonių smėlio ir žvyro telkinio išteklių dalyje, įvertinti galimybes integruoti išeksploatuoto karjero teritoriją į gamtinę aplinką, numatant racionaliausią pažeisto ploto rekultivacijos būdą bei planuojamos teritorijos tvarkymo režimo sprendinius atlikus rekultivaciją.

Vertinamas plotas nepatenka į gamtinio karkaso teritoriją. Vertinamame plote nėra aptikta jokių Europos bendrijos svarbos natūralių buveinių. Planuojama teritorija nepatenka į saugomas teritorijas. Esant dideliems atstumams iki saugomų teritorijų, naudingų iškasenų gavyba šiame telkinyje joms neturės jokio poveikio.

Šiuo metu planuojamas naudoti naujas plotas didžiaja dalimi yra dirbamas žemės ūkio laukas. Toks biotapas gamtosaugine prasme neturi jokios ypatingos vertės. Tai nėra kuom nors išskirtinis biotapas patrauklus saugomoms ir retoms gyvūnų bei augalų rūšims, kurioms reikalingos labai specifinės aplinkos sąlygos. Planuojamame naudoti plote neauga miškas.

Derlingasis dirvožemio sluoksnis bus saugomas kaupuose (voluose). Jiems parenkamos vietas, kuo arčiau rekultivuojamo ploto. Kaupų aukštis neturi viršyti 10 m, o šlaitų nuolydis – 30°. Jeigu derlingo dirvožemio sluoksnio kaupai išbus daugiau kaip dvejus metus, jie apsaugomi nuo erozijos ir deflacijos, apsėjant daugiaumečių žolių mišiniais. Derlingasis dirvožemio sluoksnis kaupuose gali būti laikomas ne ilgiau kaip 20 metų. Nukasant, sandėliuojant ir paskleidžiant dirvožemio sluoksnį, neišvengiamai susidaro iki 25 % dirvožemio kiekiei bei kokybės nuostolių.

Kasybos metu pažeidus nagrinėjamą plotą nebūs sutrikdyta natūrali gamtinė rūšių pusiausvyra.. Pagal Saugomų rūšių informacinės sistemos duomenis nagrinėjamame plote ir jo apylinkėse nėra fiksuota jokių saugomų rūšių buvimo faktų. Gyvūnijos įvairovės atžvilgiu planuojama eksplloatuoti telkinio dalis nėra originali arba kokių nors gyvūnų rūšių unikalius poreikius atitinkanti vieta. Planuojamoje teritorijoje gali gyventi įprastos sausų žolių vabzdžių rūšys, pelių ir pelėnų rūšys, kurmiai. Naudingų iškasenų gavyba artimiausių apylinkių ir viso rajono biologinei įvairovei neigiamos įtakos neturės, gamtiniu požiūriu vertingos buveinės sunaikintos nebūs, nebūs pažeistos kokioms nors gyvūnų rūšims svarbios specifinės maitinimosi, koncentracijos vietas ar migracijos keliai. Kasant naudingasias iškasenas visame numatytyame plote būtų palaipsniui sunaikintos dabar esančios buveinės, tačiau įgyvendinimus projekte numatytais rekultivacijos priemones šią vietovę pavers visaverte ir patrauklia landšafto dalimi, bus sukuriami kitokio

tipo ir struktūros ne mažiau vertingi biotopai. Priemonės augalijos ir gyvūnijos nuskurdinimui sumažinti ar jos išvengti, būtina laikytis smėlio ir žvyro telkinio eksplotavimo taisyklių ir tinkamai atliliki rekultivaciją.

Apibendrinant galima pasakyti, kad tolimesnis smėlio ir žvyro eksplotavimas veikiančiame karjere ir toliau neturės jokios reikšmingos neigiamos įtakos aplinkiniams vandens telkiniams, upėms, artimiausių sodybų šuliniams, grėžiniams ar artimiausioms vandenvietėms. Kasybos metu vandens lygis karjere ir toliau nebus dirbtinai žeminamas ar kitaip keičiamas. Naudingų iškasenų gavyba ir kitokie darbai nebus vykdomi paviršinių vandens telkinių pakrančių apsaugos juosteje ir zonoje. Artimiausių sodybų šuliniuose vandens lygio svyravimų nebus.

4. PLANO ĮGYVENDINIMO PASEKMIŲ APLINKAI REIKŠMINGUMO ĮVERTINIMAS

Plano sprendinių įgyvendinimo pasekmių aplinkai reikšmingumas buvo įvertintas, atsižvelgiant į Planų ir programų atrankos dėl strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo 2 priede pateiktus reikšmingumo nustatymo kriterijus. Taip pat buvo atsižvelgta ne tik į visas reikšmingumo nustatymo kriterijų grupes (planų ir programų savybes, pasekmių savybes bei teritorijos, kuriai gali būti daromos pasekmės, savybes), bet ir į jų tarpusavio sąveiką.

Žemiau pateikiama užpildyta plano įgyvendinimo pasekmių aplinkai reikšmingumo įvertinimo 4.1 lentelė. Lentelėje panaudoti šie sutartiniai ženklai (pagal Planų ir programų atrankos dėl strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo reikalavimus):

- + tikėtinis reikšmingos teigiamos pasekmės.
- tikėtinis reikšmingos neigiamos pasekmės.
- + / - tikėtinos tiek teigiamos, tiek neigiamos pasekmės.
- 0 nemumatoma nei teigiamų, nei neigiamų reikšmingų pasekmių.
- ? nepakanka informacijos.

4.1 lentelė (2 priedas)

Plano įgyvendinimo pasekmių aplinkai reikšmingumo lentelė

Aplinkos komponentai	Plano sprendiniai			Motyvai, pastabos
	Naudingųjų iškasenų gavyba	Intinerinės infrastruktūros plėtra	Susisiekimo infrastruktūros plėtra	
	Plano sprendinių įgyvendinimo pasekmių aplinkai reikšmingumas			
Paviršinis vanduo	0	0	0	Tolimesnis smėlio ir žvyro eksploatavimas veikiančiame karjere ir toliau neturės jokios reikšmingos neigiamos įtakos aplinkiniams vandens telkiniams, upėms, artimiausių sodybų šuliniams, gręžiniams ar artimiausioms vandenvietėms. Kasybos metu vandens lygis karjere ir toliau nebus dirbtinai žeminamas ar kitaip keičiamas. Naudingųjų iškasenų gavyba ir kitokie darbai nebus vykdomi paviršinių vandens telkių pakrančių apsaugos juosteje ir zonoje.
Požeminis vanduo	0	0	0	Žvyro ir smėlio kasyba naujame plote požeminiam vandens hidrodinaminiam režimui ir vandens kokybei esminės neturės, kadangi bus eksploatuojamas tik sausas naudingasis slucksnis.
Aplinkos oras	0	0	0	Karjero eksploatacijos metu atsiras mobilių taršos šaltinių sukeliamas tarša jų išmetamosiomis dujomis: CH, NOx, CO, SO ₂ bei kietosiomis dalelėmis (iš variklių ir nuo kelio). Pagal atliktus skaičiavimus išsiskiriančiu teršalu kiekiai nedideli, išsisklaidys atviroje vietovėje ir nesukels bent kiek apčiuopiamų aplinkos oro užterštumo pokyčių, todėl reikšmingas neigiamas poveikis aplinkos orui nenusimato
Klimato veiksnių	0	0	0	Plano sprendiniai neturės neigiamos įtakos klimatui.

4.1 lentelės tēsinys

Aplinkos komponentai	Plano sprendiniai			Motyvai, pastabos
	Naudingų iškasenų gavyba	Inžinerinės infrastruktūros plėtra	Susisiekimo infrastruktūros plėtra	
	Plano sprendinių įgyvendinimo pasekmių aplinkai reikšmingumas			
Dirvožemis	0	0	0	Atidengiant naudingą kladą gavybai, pirmiausia nuimamas dirvožemis. Jis bus tvarkingai nuimamas ir susandeliuoja, o vėliau naudojamas rekultivavimo metu viršvandenės karjero dalies ir jo šlaitų derlingam sluoksniui atstatyti.
Natūralios buveinės ir biologinė įvairovė (isk. pasekmės gyvūnijai ir augalijai)	+	0	0	Planuojamos naudoti telkinys šiuo metu yra žemės ūkio laukas, kuris nėra kuom nors išskirtinis biotopas. Planuoamoje teritorijoje neauga miškas. Planuoamoje teritorijoje ir aplink ją nėra aptikta jokių Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių, teritorijoje nevyksta jokie intensyvūs gamtinės migracijos srautai, ji nėra reikšminga biologinės įvairovės. Pilnai išeksploatavus telkinio išteklius ir jų rekultivavus nulėkštinant ir apželdinant šlaitus, taip jি priderinant prie supančių natūralių reljefo formų.
Kraštovaizdis	+	0	0	Išeksploatavus telkinį padidės teritorijos reljefo skaida. Tuo pačiu pakils kraštovaizdžio estetinė vertė, nes tai yra pagrindiniai faktoriai, lemantys jo estetinę vertę. Tokie veiksmai laikytini kompensaciniais, didinančiais kraštovaizdžio įvairovę ir jo gamtosauginę vertę.
Kultūros paveldas	0	0	0	I planuojamos teritorijos ribas kultūros paveldo objektai nepatenka, ir su jais nesiriboja, todėl plano sprendiniai nesukels pasekmių kultūros paveldui.
Materialiniai antropogeniniai ištekliai	0	0	0	Plano sprendinių įgyvendinimas nesukels pasekmių materialiniams antropogeniniams ištekliams.
Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos ištekliai	0	0	0	Plano sprendiniai sudarys sąlygas smėlio ir žvyro išteklius panaudoti visuomenės materialinėje gamyboje. Pagrindinis žemės gelmių išteklių apsaugos principas pagal LR Žemės gelmių įstatymą yra racionalus jų naudojimas. Išeksploatavus šio telkinio išteklius sumažės smėlio ir smėlio ir žvyro išteklių rezervas, tačiau tai yra neišvengiamas procesas.
Žmonių sveikata	0	0	0	Plano sprendiniai dėl savo pobūdžio ir masto nesukels neigiamų pokyčių žmonių sveikatai. Neigiamas kasybos poveikis žmonių sveikatai, vykdant smėlio ir smėlio ir žvyro gavybą, jau buvo išnagrinėtas informacijoje atrankai dėl poveikio aplinkai privalomojos vertinimo.
Žmonių gerovė	+	0	+	Bet kokios investicijos suaktyvina visuomenenį gyvenimą. Iš iškastos žaliavos bus gerinama susisiekimo infrastruktūra, tiesiami nauji inžineriniai tinklai, statomi statiniai. Žaliavos šaltinis didins konkurenciją ir sudarys sąlygas tinkamai reguliuoti šiu išteklių kainą. Visa tai tiesiogiai susiję su žmonių gerovės didėjimu.
Žmonių saugumas	0	0	0	Plano sprendinių įgyvendinimas neturės neigiamos įtakos žmonių saugumui.
Aplinkos komponentų ir pasekmių jiems tarpusavio saveika	0	0	0	Remiantis pateikta informacija apie parengtą planą, apčiuopiamą aplinkos komponentų tarpusavio saveika nenumatoma.

5. INFORMACIJA APIE PRIEMONES, NUMATYTAS NEIGIAMŪ PASEKMIŪ APLINKAI PREVENCIJAI VYKDYTI, PASEKMĖMS MAŽINTI AR KOMPENSUOTI

1) Rizgonių smėlio ir žvyro telkinio naujų plotų įsisavinimui rengiamas specialusis žemės gelmių išteklių naudojimo planas. Naudingoji iškasena bus kasama tikai suteikto kasybos sklypo kontūre. Naudojimo metu bus suprojektuota išteklių gavyba ir naujų plotų rekultivavimas, nepažeidžiant galiojančių darbų saugos ir gamtosauginių reikalavimų. Specialiojo plano rengimo sprendinių konkretizavimo stadijoje bus įvertinti neišvengiami kasybos nuostoliai sąlygojami kasybos sklypo ribų, šlaitų padėties, aslos litologinės sudėties ir kt. (telkinio naujų plotų naudojimo plano rengimo etapas).

2) Telkinio naujas plotas bus eksploatuojamas pagal suderintą ir patvirtintą žemės gelmių naudojimo planą. Pirmieji telkinio naujo ploto naudojimo metai – 2021. Esant metinei gavybos apimčiai po 140 tūkst. m³, karjeras planuojamose kasybos kontūrų ribose egzistuos apie 4 metus.

3) Bus dirbama tik tvarkingomis kasybos ir transporto mašinomis, laikantis darbo saugos, priešgaisrinės saugos, aplinkosaugos ir higienos reikalavimų, karjere nebus vykdomas kasybos mašinų remontas ir techninis aptarnavimas (įgyvendinama veiklos vykdymo etape).

4) Kasybos mašinos bus užpildytos kuru ir tepalais tik iš specialią išpilstymo ir apskaitos įrangą turinčių autocisternų (įgyvendinama veiklos vykdymo etape);

5) Karjero vidaus keliuose transporto priemonių ir kitų mobilių mechanizmų bei produkcijos išvežimo kelyje iki bendro naudojimo kelio su žvyruota danga autosavivarčių greitis bus ribojamas iki 20 km/h (veiklos vykdymo etape).

6) Transportuojant gruntą, autosavivarčių kėbulai bus dengiami tentais (įgyvendinama veiklos vykdymo etape).

7) Sausuoju metų laikotarpiu, karjero vidaus keliai ir transportavimo kelio atkarpa žvyruota danga ties gyvenamosiomis teritorijomis bus laistomi vandeniu (įgyvendinama veiklos vykdymo etape).

8) Kasybos darbų metu susiformavę grunto 3 m aukščio pylimai, tarpus kaip papildoma prevencinė priemonė dulkių, išmetamųjų dujų bei triukšmo sklaidos barjerui. Grunto pylimai bus formuojami veiklos vykdymo pradžios etape, 1-ais telkinio naudojimo metais, prieš pradedant kasybos darbus.

9) Telkinio naujo ploto rekultivacijos darbai prasidės veiklos vykdymo etape 2-ais telkinio eksploatavimo metais, rekultivuojant išeksploatuotus plotus. Rekultivacijos darbai bus baigtí veiklos nutraukimo etape, tik pilnai iškasus naudingą iškaseną.

10) Karjerui nedirbant, keliai ir privažiavimai į karjerą bus patikimai uždaryti (vartais, užkardomis), kasybos mašinos išvežtos arba patikimai saugomos (įgyvendinama veiklos vykdymo pradžios etape).

6. INFORMACIJA APIE GALIMĄ VISUOMENĖS NEPASITENKINIMĄ PLANU

Planuojamą teritoriją numatoma naudoti naudingų iškasenų išgavimui. Planuojamos veiklos šioje teritorijoje sprendinių pasekmės išsamiai išanalizuotos anksčiau parengtose informacijose atrankai dėl poveikio aplinkai privalomo vertinimo Rizgonių smėlio ir žvyro telkinio naujo ploto naudojimui. Pateikus minėtą informaciją, Aplinkos apsaugos agentūra 2021-06-08 d. priėmė atrankos išvadą Nr. (30.2)-A4E-7034, kad planuojamai ūkinei veiklai poveikio aplinkai vertinimas neprivalomas (3 tekstinis priedas). Atrankos išvada yra priimta pagal pateiktą Atrankos informaciją, kuri yra patalpinta Aplinkos apsaugos agentūros tinklalapyje gamta.lt nuorodoje *Poveikio aplinkai vertinimas (PAV) > 2021 metai > 3. Atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo informacija 2021 m. > Vilniaus regionas* ir yra atrankos išvados sudedamoji dalis.

7. PLANO RENGIMO ORGANIZATORIAUS PRELIMINARUS SPRENDIMAS, AR ŠIAM PLANUI TURĖS BŪTI ATLIEKAMAS STRATEGINIS PASEKMIŲ APLINKAI VERTINIMAS

Remiantis plano sprendinių įgyvendinimo pasekmių aplinkai reikšmingumo analizės rezultatais ir ta aplinkybe, kad jau iki naudojimo plano rengimo pradžios buvo atliktos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo, plano rengimo organizatoriaus ir konsultanto preliminarus sprendimas dėl Ukmergės rajono Rizgonių smėlio ir žvyro telkinio išteklių dalies žemės gelmių naudojimo plano, kuriuo numatoma suprojektuoti racionalų ir saugų žemės gelmių išteklių iškasimą, kasybos metu paveiktų plotų rekultivavimą, suderinti fizinių ir juridinių asmenų, savivaldybių bei valstybės interesus dėl teritorijos naudojimo ir veiklos plėtojimo joje sąlygas, *strateginis pasekmių aplinkai vertinimas neturi būti atliekamas.*